

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 41 (505) 02-08 noyabr, Çiriya paş, sal. il 2022
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

Zəfər Bayramının mübarək, Azərbaycan!

Səh. 2

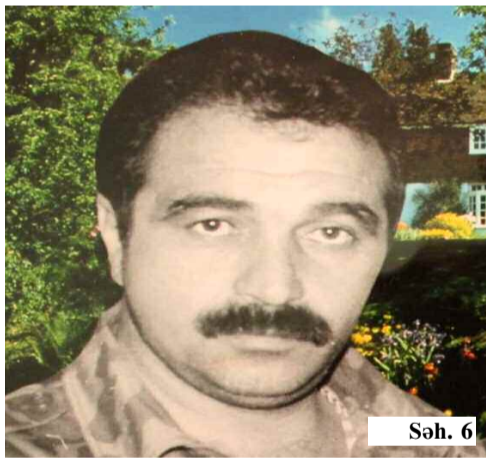
Prezident İlham Əliyev Füzuli rayonunda Müdafiə Nazirliyinin yeni istifadəyə verilmiş "N" sayılı hərbi hissəsində yaradılan şəraitlə tanış olub

PİROZBAHÎ JI ALÎYÊ KURDÊN AZERBAJCANÊ

Em „Yekitiya Civata Kurdên Azərbaycanê " û xebetkarên rojnama „DİPLOMATA KURD,, 14-emîn kongirêya Partiya Demokrata Kurdistan-ê û cardin hilbijartina cenabê hêja û rêzdar wek serokê Partiya Demokrata Kurdistan-ê Cenabê Mesud Mistafa Barzanî bi dilgermî pîroz dikan û vê kar û xebata pîrozda hêviya serkeftinê bona gellê Kurd û Kurdistanê dikan. Û serkeftinê bo Serok û xebatkarên kongirê Partiya Demokrata Kurdistan-ê û hemû serkirde û kadirên wê dixwzin, û herwiha pîrozbahîyê li cenabê kak Nêçîrvan Barzanî û kak Mesrûr Barzanî wek cîgirên Serokê Partiyê dikan û serkeftinê ji Xudayê mezin hîvî dikan.

Bi hurmet û rêz, Tahir Silêman bi nabê "Yekitiya Civata Kurdên Azərbaycanê " û xebetkarên rojnama „DİPLOMATA KURD,, Serokê „YCKA,,-ê û Xudan İmtiaz û Sernivîsarê rojnama „Diplomata Kurd,,.

05.11.2022

Səh. 6

Xalq və el üçün yaşayan Misto ləqəbli Xosrov Mustafayevın ölümündən on il ötdü

Səh. 9

Sefin Dizeyi: Türkiyə ilə ilişkilerimizde sebepler çoktur

Səh. 9

Başbakan: "İnsan, milletin hizmetkarı olmalıdır"

Səh. 7

"Bir gün mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

Prezident İlham Əliyev Zirə qəsəbəsində zeytun yağı və süfrəlik zeytun məhsullarının emalı zavodunun açılışında iştirak edib

Səh. 2

Başkan Barzani, 76 kişiye "Barzani Madalyası" verdi!

Səh. 9

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ" ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 4

«Didərginlər»in yaradıcısı Xosrov Mustafayev

Səh. 6

EHMEDÊ XANÎ HAYATI VE ESERLERİ

Səh. 8

Министры иностранных дел "Большой семёрки" выступили против Ирана

Səh. 18

Səh. 3

MÜƏLLİM

Səh. 10

Hevpeyvîn di gel berpirsyar û rêvebirê rojnama "Diplomat"-ê ya kurdên Azerbaycanê di radiyo "RîyaTaza"

Səh. 19

Столтенберг объявил об исполнении Финляндией и Швецией требований Турции по вступлению в НАТО

Səh. 10

Kurdên Azerbaycanê

Prezident İlham Əliyev Füzuli rayonunda Müdafiə Nazirliyinin yeni istifadəyə verilmiş "N" sayılı hərbi hissəsində yaradılan şəraitlə tanış olub

Noyabrın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev

Füzuli rayonu ərazisində Müdafiə Nazirliyinin yeni istifadəyə verilmiş "N" sayılı hərbi hissəsində yaradılan şəraitlə tanış olub.

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə raport verdi.

Prezident İlham Əliyev hərbi şəhərciyin ərazisində şəhidlərin xatirəsinə ucaldılmış abidə kompleksinin önünə gül dəstəsi qoydu, burada ağac ekdi.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev hərbi şəhərciyin qərargah binası ilə tanış oldu.

Dövlətimizin başçısı hərbiçilərlə birgə foto çəkdi, onları 8 Noyabr – Zəfər Günü münasi-

bətilə təbrik etdi.

Hərbi şəhərcikdə görülən işlər barədə məlumat verən nazir Zakir Həsənov bildirdi ki, şəxsi heyətin xidməti və məişət şəraitinin təmin edilməsi məqsədilə əsaslı təmir olunmuş hərbi şəhərcik ərazisində qərargah, yeməxana, tibb məntəqəsi, əsgər yataqxanaları, hamam-camaşırxana, avtomobil parkı, müxtəlif təyinatlı anbarlar, eləcə də digər infrastruktur obyektləri mövcuddur. Burada döyüş hazırlığının və qoşun xidmətinin yüksək səviyyədə təşkili, döyüş əməliyyatları zamanı bölmələrin operativ idarə olunması, eləcə də digər qoşun növləri ilə qarşılıqlı əlaqənin təmin edilməsi üçün

müasir kommunikasiya və informasiya vasitələri ilə təchiz olunmuş idarəetmə mərkəzi, rabitə qovşağı və digər xidməti otaqlar var. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev hərbi şəhərcikdə əsgər yataqxanası, əsgər yeməxanası və idman zalı ilə tanış oldu.

Diqqətə çatdırıldı ki, şəhərcikdə hərbi qulluqçular və onların ailələri üçün yeni istifadəyə verilmiş iki və üçmərtəbəli yaşayış binaları, məktəb və uşaq bağçası mövcuddur. Hərbi qulluqçuların səmərəli istirahəti üçün müasir standartlara uyğun şərait yaradılıb.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev mənzillərdə yaradılmış şəraitlə də tanış oldu.

Prezident İlham Əliyev Zirə qəsəbəsində zeytun yağı və süfrəlik zeytun məhsullarının emalı zavodunun açılışında iştirak edib

Noyabrın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakının Xəzər rayonunun Zirə qəsəbəsində "Abşeron Zeytun Bağları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (MMC) regionda ən böyük zeytun yağı və süfrəlik zeytun məhsullarının emalı zavodunun açılışında iştirak edib.

Prezident İlham Əliyev əvvəlcə zeytunçuluq kompleksinin yaradılması ilə bağlı görülən işlər barədə videoçarxı izlədi.

"Abşeron Zeytun Bağları" MMC-nin nümayəndəsi Rəmzi Şükürov dövlətimizin başçısına müəssisənin fəaliyyəti barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, "Abşeron Zeytun Bağları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin zeytunçuluq kompleksi ölkəmizdə qeyri-neft sektoru və kənd təsərrüfatının inkişaf konsepsiyasının uğurla reallaşdırılmasının nəticəsidir. Layihə Azərbaycan, İspaniya, İsrail, İtaliya, Portuqaliya və Türkiyədən olan mütəxəssislərin birgə əməkdaşlığı ilə həyata keçirilib.

Sonra dövlətimizin başçısı ərazidə zeytun ağacı ekdi.

Prezident İlham Əliyev avtobusla kompleksin ərazisini gəzdirdi.

"Abşeron Zeytun Bağları" MMC-nin məsləhətçisi Murat Küçükçakır Prezident İlham Əliyevə ərazidə salınmış zeytun bağları barədə məlumat verdi.

Qeyd edildi ki, layihənin həyata keçirilməsi üçün ilkin mərhələdə inzibati cəhətdən Zirə qəsəbəsinə aid olan Qoşaçıslaq kəndi ərazisində əkinçiliyə yararsız, sərt qayalıqlı 787 hektar torpaq sahəsinin təmizlənməsi işləri aparılıb. Həmin ərazinin 697 hektarında İspaniya, Portuqaliya, Türkiyə və Yunanıstandan idxal edilmiş "Arbequina", "Arbosana", "Imperial", "Gemlik", "Manzanillo", "Blanqueta", "Koroneiki" və digər sortlardan ibarət zeytun bağları salınıb.

Kompleks ümumilikdə üç min hektar ərazini əhatə edir. Abadlıq işlərinin aparılması, geniş sahədə bağın salınması nəticəsində bir vaxtlar yararsız vəziyyətdə olan torpaq canlan-

mış, ərazinin iqlim və florası bərpa edilmişdir. Bazarın tələbatına uyğun olaraq ərazidə yağlıq, süfrəlik və qarışıq zeytun növlərində tinglər əkilib. Növbəti illərdə əkin işlərinin davam etdirilməsi və Gürgən qəsəbəsinin ərazisində 1162 hektar zeytun bağlarının salınması nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev:

Keçən il məhsul yığmışdınız?

"Abşeron Zeytun Bağları" MMC-nin məsləhətçisi Murat Küçükçakır: Bəli, keçən il də yığmışıq. Bu il gözləniləndən çox məhsul var. Bütün dünyada quraqlıq və müxtəlif səbəblərdən məhsuldarlıq az olarkən, biz bu il, İnşallah, hədəfimizi üstələyəcəyik. Çox gözəl bir il yaşayırıq. Hələ dördüncü ilimizdəyik.

Prezident İlham Əliyev: Bir hektardan nə qədər məhsul yığırsınız?

Murat Küçükçakır: Hədəfimiz bir hektardan on ton məhsul almaqdır. Bu il 2500-3000 kiloqram ətrafında olacaq. Dördüncü ildə bu rəqəmə çatmaq həqiqətən gözəl nailiyyətdir. Burada gözəl bir komandamız var. Birlikdə gözəl işlər, gözəl əməkdaşlıq şəraitində çalışırıq. Mən bu komanda ilə birlikdə bu gözəl işi görməkdən çox məmnunam.

Prezident İlham Əliyev: Çox gözəl. Bu, daxili tələbatı nə qədər ödəyəcək?

Rəmzi Şükürov: Cənab Prezident, biz il ərzində 4 min ton

yağ istehsalını planlaşdırırıq. Bunun təqribən 2 min tona yaxını daxili bazar üçündür. Təbii ki, biz daxili bazarı zeytun yağı istehlakına alışdırmalıyıq. Çünki bu, çox vacibdir. Biz iki min ton məhsulu isə ixrac etməyi planlaşdırırıq.

Prezident İlham Əliyev: Boş torpaqlarda belə gözəl kompleks yaratmışıq. Burada tarix boyu

yaradılıb. Zavodda soyuq sıxım "Extra Virgin" zeytun yağı istehsal olunur.

Daha sonra Prezident İlham Əliyev müəssisədə istehsal olunan zeytun yağlarının nümunələri ilə tanış oldu.

Diqqətə çatdırıldı ki, müəssisədə istehsal olunan məhsullardan nümunələr Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun

sullarının istehsalı üçün imkanlar mövcuddur.

Prezident İlham Əliyev İtaliyanın "Pieralisi" şirkətinin nümayəndələri ilə görüşdü.

İtaliyadan olan mütəxəssislər dövlətimizin başçısı ilə görüşməkdən məmnunluqlarını ifadə etdilər.

Müəssisədə yaradılan şəraitdən razılığını bildiren Prezident İlham Əliyev bu sahənin perspektivlərindən danışaraq dedi: Azərbaycan, eyni zamanda, zeytun və zeytun yağı istehsal edən, ixrac edən ölkələrin ailəsinə qoşulacaq.

İtaliyalı mütəxəssis: Siz bu ailəyə yüksək səviyyəli zavodla daxil olacaqsınız, birmənalı şəkildə. Birbaşa əsas liqaya keçəcəksiniz.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm. Əlbəttə ki, bizim istehsalı genişləndirmək planlarımız var. Beləliklə, biz, xüsusilə burada - Abşeron yarımadasında və Azərbaycanın bəzi digər ərazilərində istifadə olunmayan torpaqlardan zeytun istehsalı üçün maksimum istifadə etməyi planlaşdırırıq.

İtaliyalı mütəxəssis: Biz Sizə xidmət və dəstək göstərmək üçün buradayıq.

Prezident İlham Əliyev: Ola bilsin ki, yaxın gələcəkdə bizə istehsalı genişləndirmək lazım olacaq. Düşünürəm ki, buna görə bizim sizin şirkətlə əməkdaşlığımız strateji əhəmiyyət daşıyacaq. Çünki burada - Abşeronda, həmçinin azad edilmiş ərazilərdə potensial var. Əlbəttə ki, bütün bunlar torpaq, iqlim, məhsuldarlıq nöqtəyindən nəzərdən qiymətləndiriləcək. Amma bizim önəmli iştirakçı olmaq üçün ciddi planlarımız var. Həmçinin ölkə daxilində minlərlə iş yeri və yerli istehsalı yaratmaq planlarımız var.

Qeyd edək ki, "Abşeron Zeytun Bağları" MMC-də ümumilikdə 350-dək şəxs işlə təmin olunub. Məhsulların daxili bazarla yanaşı, "Made in Azerbaijan" brendi ilə xarici bazarlara da ixracı nəzərdə tutulur.

heç nə bitmirdi, heç nə əkilirdi. Amma biz hər yerdə xariqələr yaratdıq.

Rəmzi Şükürov: Cənab Prezident, artıq burada təbiət formalaşmış.

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, iqlimə də müsbət təsiri olacaq, təbiətə də, insanların sağlamlığına da.

Məlumat verildi ki, 2019-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva burada olub və zeytun bağlarının salındığı ərazidə ilk zeytun ağacını ekib.

Qeyd olundu ki, bağların suvarılması məqsədilə İsrailin "Netafim" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində tam avtomatlaşdırılmış suvarma sistemləri qurulub.

Sonra Prezident İlham Əliyevə zavodda görülmüş işlər barədə də məlumat verildi. Bildirildi ki, İtaliyanın "Pieralisi" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində ildə 4 min ton zeytun yağı istehsal etmək gücünə malik zavod qurulub. Müəssisədə beş istehsal xətti

laboratoriyalarında analiz olunub və məhsulların mövcud tələblərə uyğunluğu təsdiq edilib.

Dövlətimizin başçısı zavodu işə saldı, istehsal prosesi və laboratoriyaların işi ilə tanış oldu.

Azərbaycan Prezidentinə kompleksdə istifadə olunan "New Holland" texnikası barədə məlumat verildi. Bildirildi ki, dünyanın qabaqcıl texnologiyası olan "New Holland" kombaynı ilə zeytun toplama Azərbaycanda ilk dəfə məhz "Abşeron Zeytun Bağları" MMC-də həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyev müəssisənin süfrəlik zeytun emalı sahəsi ilə də tanış oldu.

Məlumat verildi ki, ərazidə Türkiyənin "Tutkun Makina" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində illik min ton xam zeytun qəbul etmə imkanı olan süfrəlik zeytun emalı sahəsi qurulub. Gələcəkdə fermentasiya çənələrinin sayını artırmaqla istehsal sahəsində məhsul buraxılışını illik 2 min tona çatdırmaq nəzərdə tutulur. Müəssisədə yaşıl, qara, çeyirdəkli və çeyirdəksiz, dilimlənmiş, içlikli, əzilmiş və s. növ süfrəlik zeytun məh-

Daşkəsəndə 8 Noyabr - Zəfər Günü

Noyabrın 8-də Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti Daşkəsən Rayon Mədəniyyət

Mərkəzi ilə birgə Vətən müharibəsində şanlı qələbəmizin ikinci ildönümü münasibətilə bayram tədbiri keçirib.

Tədbirdə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev, millət vəkilləri Elşad Mirbəşir, Kamran Bayramov, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, idarə, müəssisə, xidmət sahələrinin kollektivləri, şəhid ailələri, qazilər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Daşkəsən Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən bayram tədbirdə Dövlət Himni səsləndirildikdən sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda qəhrəmanlıq göstərərək canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev giriş nitqi ilə çıxış edərək deyib:

- Bu gün noyabrın 8-i Vətən müharibəsində möhtəşəm qələbəmizin 2-ci ildönümü münasibətilə sizi səmimi-qəlbədən təbrik edirəm. Unudulmaz tarixi qəhrəmanlıq göstərən şəhidlərimizə Allah rəhmət eləsin, Vətən torpağı uğrunda şəhid olanların valideynləri qarşısında baş əyir, qazilərimizə də şəfa diləyirik.

8 Noyabr – Zəfər Günü bütün xalqımız milli birlik və həmrəylik içində böyük coşqu hissi ilə qeyd edir. Çünki bu, son dövr tariximizdə qazandığımız ən böyük qələbədir. Bu möhtəşəm Zəfərin əsas müəllifi Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevdir. Prezi-

dentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu 44 günlük Vətən

müharibəsində igidlik, mərdlik, böyük qəhrəmanlıq göstərərək, Dağlıq Qarabağ da daxil olmaqla, işğal altındakı ərazilərimizi azad etdi, ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin olundu. Uzun illər beynəlxalq təşkilatların, bəzi böyük dövlətlərin himayə etdiyi işğalçı Ermənistan Azərbaycan Prezidentinin hərbi-siyasi diplomatiyası qarşısında diz çökdü.

Bu zəfər eyni zamanda ulu öndər Heydər Əliyevin memarı olduğu Prezident cənab İlham Əliyevin ölkəmizdə bütün sahələr üzrə böyük uğurla həyata keçirdiyi inkişafın, xüsusilə də ordu quruculuğunda əldə olunan böyük nailiyyətlərin nəticəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevi Vətənə sonsuz məhəbbətin, böyük qəhrəmanlığın, misilsiz şücaətin rəmzinə çevrilmiş, vətən həsrətinə birdəfəlik son qoymuş möhtəşəm 8 Noyabr-Zəfər Günü münasibətilə bütün Daşkəsən rayon ictimaiyyəti adından ürəkdən təbrik edir, ən xoş arzularımızı bildiririk.

Vətən müharibəsində sərhəd bölgəsində yaşayan daşkəsənlilər Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə istər ön cəbhədə, istərsə də arxa cəbhədə fəal iştirak etmiş, döyüşlərdə yüzlərlə gəncimiz qəhrəmancasına vuruşmuş, şücaət göstərmiş, rayonumuzdan 34 nəfər müqəddəs şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Şəhidlərimizin əziz xatirəsi qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır.

Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin

sərəncamları ilə şəhidlərimizdən 13 nəfəri ordenlərlə və qalanları da çoxsaylı medallarla təltif olunmuşlar. Habelə bu yaxınlarda dövlət hesabına rayonumuzun ayrı-ayrı şəhid ailələrinə 17 yeni mənzil verilmişdir və bunun növbəliklə davamı olacaqdır.

Ölkəmizdə bütün sahələr üzrə görülən işlərə, o cümlədən şəhid ailələrimizə, qazilərimizə göstərilən yüksək səviyyədə diqqət və qayğıya görə bütün daşkəsənlilər adından ölkə rəhbərimiz cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlığımızı bildiririk.

Biz daşkəsənlilər bundan sonra da Prezident cənab İlham Əliyevin ətrafında daha sıx birləşərək hər bir tövsiyə və tapşırıqlarını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirməsindən ötrü əlimizdən gələni əsirgəməyəcək, əzmlə çalışacağıq.

Bir daha da hər birinizi 8 Noyabr – Zəfər bayramının 2-ci ildönümü münasibətilə təbrik edirəm!

Zəfər bayramınız mübarək olsun!
Qarabağ Azərbaycandır!

Çıxış edən millət vəkili Elşad Mirbəşir Vətən müharibəsində xalqımızın tarixi zəfərindən geniş söhbət açaraq deyib ki, Vətən müharibəsində qazanılan möhtəşəm qələbə tariximizin ən parlaq səhifəsidir.

Millət vəkili Kamran Bayramov isə bildirib ki, bu müqəddəs Zəfər yolunda şəhid olan igidlərimizin ailələri, qazilər və veteranlar daim dövlətimizin xüsusi diqqət və qayğısı ilə əhatə olunur. Göstərilən diqqət və bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər dövlət siyasətində prioritet təşkil edir.

Şəhid valideynləri adından çıxış edən şəhid atası Vaqif İsrailov xalqımızın 44 günlük Vətən müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıq və Zəfər Günü ilə bağlı geniş məzmunlu, əhatəli nitq söyləyib, şəhid ailələrinə və qazilərə göstərilən qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlığını bildirib.

Sonra rayon mədəniyyət xadimlərinin təqdimatında bayram konserti başlanıb. Konsertdə Ulu Öndər Heydər Əliyevə, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevə, Zəfər Gününe, Ordumuza, Vətənimizə həsr olunan mahnılar ifa edildi.

MÜƏLLİM

(Bu şeiri mənim riyaziyyat müəllimlərim, Vedidə çox böyük ehtiram qazanan el ağsaqqalı Həsən Orucova və Oruc Abbasova həsr edirəm)

Cəlilin, Cavidin şərəf-şanını,
Xalqımın ən böyük etimadını,
Sabirə yaraşan müəllim adını,
Ayıbdır, qoymayın ləkələnməyə,
Eyibdir, qiymayın ləkələnməyə.

Nizamiyə ustad olub müəllim,
Füzuli qəmini duyub müəllim,
Əbədi bir heykəl qoyub müəllim,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Eyibdir, qiymayın ləkələnməyə.

Nəsrəddin Tusinin koordinatları,
Xalqımın ziyalı mərd övladları
Müəllim sərvəti, müəllim varı,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Eyibdir, qiymayın ləkələnməyə.

Hippokrat andı tək müqəddəs bilin,
Lauaze elmi tək bölünməz alim,
Mendelin kəşfi tək yenilməz həlim,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Eyibdir, qiymayın ləkələnməyə.

Dədəmiz Qorqudu yazan müəllim,
Şairdir müəllim, ozan müəllim.
Xalqın hörmətini qazan müəllim,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Eyibdir, qiymayın ləkələnməyə.

Həyatda rast gəldim neçələrinə,
Şərəfli müəllimin cərgələrinə,
Qanmazın, nadanın həttə birinə,
Xal salıb qoymayın ləkələnməyə,
Hayıfı, qiymayın ləkələnməyə.

Yerli, gəlmə deyib, xalqı bölməyin,
Rüşvətخورlara müəllim deməyin.
Əhməd Vedilini qərbi bilməyin,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Hayıfı, qiymayın ləkələnməyə.

Xalqımın Heydər tək bir ustadı var.
Dünyada tanınmış bir övladı var,
Heydər müəllimdi- istedadı var,
Bu adı qoymayın ləkələnməyə,
Hayıfı, qiymayın ləkələnməyə.

ƏHMƏD VEDİLİ

“Zəfərin mübarək, Azərbaycan!”

Noyabrın 8-də Tərtər Rayon Mədəniyyət Mərkəzində rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə 8 Noyabr-Zəfər Gününe həsr olunmuş “Zəfərin mübarək, Azərbaycan!” adlı konsert proqramı təşkil olunub.

Tədbirdə şəhid ailələri, qazilər, rayon icra hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov, Milli Məclisin deputatı Sahib Əliyev, Qarabağ İqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinin müavini Bəşir Hacıyev, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, akademik Vaqif Abbasov, “Azərbaycan” və “Respublika” qəzetlərinin bölgə müxbirləri Lazım Quliyev, Vəli Vəliyev və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbir iştirakçıları öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini və şəhidlərin xatirəsinə ucaldılmış abidə kompleksini ziyarət edərək, önünə gül-çiçək dəstələri düzüblər.

Sonra rayon Mədəniyyət Mərkəzinin foyesində Zəfər gününə həsr olunmuş məktəblilərin əl işindən ibarət sərgiyə baxıblar. Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin zalında davam etdirilən tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib və Vətən uğrunda qəhrəmancasına həlak olmuş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Zəfər gününün tarixi haqqında geniş məlumat verilib.

Bərdə Regional Mədəniyyət İdarəsinin Tərtər nümayəndəliyinin hazırladığı konsert proqramı təqdim edilib, rayonun ümumtəhsil məktəblərinin şagirdlərinin ifasında vətənpərvərlik mövzusunda mahnılar və şeirlər ifa olunub.

Yüksək vətənpərvərlik duyğuları və coşqu ilə keçən konsert proqramı iştirakçılar tərəfindən böyük məmnunluq və razılıqla qarşılanıb.

Sonda tədbirdə fəal iştirak edən məktəblilərə rayon rəhbəri tərəfindən təşəkkürnamələr təqdim edilib.

Qəhrəman goranboylular "Zəfər Günü"nü qeyd etdilər

Tədbirdə rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev, rayonun digər rəhbər şəxsləri, rayonda fəaliyyət göstərən idarə, təşkilat və xidmət sahələrinin rəhbərləri, şəhid ailələri, qazilər, rayon ictimaiyyətinin və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak etdilər.

Öncə Ümummilli lider Heydər Əliyevin rayon mərkəzində ucaldılmış abidəsi ziyarət olundu. Tədbir, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlandı və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçmiş Şəhidlərimizin əziz xatirəsi 1 dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Tədbiri giriş sözü ilə açan RİH-nin başçısı Məhərrəm Quliyev qeyd etdi ki, işğal altındakı ərazilərimizin azad edilməsi uğrunda, 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayan və böyük Zəfərlə yekunlaşan, dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan 44 günlük Vətən müharibəsi tariximizin ən parlaq səhifəsidir. İcra başçısı, bu şanlı tarixin haqq və ədalət nümunəsi olduğunu vurğulayaraq, Möhtəşəm Qələbə müjdəsini xalqımıza yaşatdığı üçün Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə və Rəşadətli Azərbaycan Ordusuna dərin minnətdarlığını xüsusi diqqətə çatdırdı.

Tədbirdə rayon mədəniyyət evinin incəsənət ustalarının və məktəblilərin ifasında ədəbi-bədii proqram, idmançılarımızın idman göstəriciləri və gənc rəssamaların əl işlərindən ibarət rəsm sərgisi və digər sənət nümunələri nümayiş etdirildi.

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

(Əvvəli ötən sayımızda)

Qazi Əhməd Qəzvinin də həmin illərin Kürdüstan hadisələrindən bəhs edərək, Əxlat qalasının fəth edilməsini və Ərciş qalasının şah qoşunları tərəfindən mühasirəyə alınmasını qeyd etmişdir (100, 301). 1552-ci ildə Sultan Süleyman Qazi Azərbaycan üzərinə dördüncü dəfə hücumu hazırladı. I Şah Təhmasib bu xəbəri alan kimi müharibəni Kürdüstan torpağında aparmaq məqsədilə 1553-cü ildə o əraziyə hücum etdi. Şah Əxlat vilayətini öz ordusu üçün mərkəz təyin edərək, buradan digər kürd vilayətlərinə basqın təşkil edirdi. Həsən Rumlunun yazdığına istinadən şahın əmrinə görə Van, Bostan, Bidlis, Ədilcəvaz, Ərciş və Muş vilayətləri Qızılbaşlar tərəfindən qarət edilib yandırılmışdır (59, 376; 47, 76).

Maraqlı burasıdır ki, dövrün bir sıra saray tarixçilərinin əsərlərində hər iki qonşu dövlətin cinayətlərinə, qarət və basqınlarına məruz qalan kürdlər yolkəsən, qarətçi və oğru kimi qeyd edilir (113, 430). Şəms Təbrizi isə belə yazır:

(Tərcüməsi: Kürd görmüşdüm oğru, ancaq
Sən bizdəki oğruya bax,
O, kürdü də oğurladı).

İstər Osmanlı, istərsə də Səfəvilər dövlətinin kürd xalqına münasibəti elə bir qaba şəkil almışdı ki, Sultan hökuməti Osmanlı-İran sərhədlərini qorumağa məmur etdiyi tayfa başçısına Şah ləqəbi, Səfəvi şahları isə eyni vəzifəni icra edən kürd tayfa başçısına Sultan ləqəbi verməklə, bir-birini lağa qoyurdular. Onların fikrinə görə guya kürd nə şah və nə də sultan ola bilməmiş. Halbuki tarix özü kürd xalqının sıralarından çıxan böyük simaların şahididir. Nəhayət, İran və Osmanlı dövlətlərinin kürd xalqına münasibətləri eyni tərzdə həyata keçirildi.

Həmin siyasət sonralar da davam edirdi. II Şah İsmayıl (1576-1578) və Şah Sultan Məhəmməd (1578-1587) zamanında Qızılbaş sərkərdələri arasındakı ziddiyyət şiddətləndi və ölkənin xırda feodalıqlara parçalanması təhlükəsi artdı. Bu vəziyyətdən kürd tayfa başçıları da istifadə etdi. Onlardan bəziləri müstəqillik uğrunda mübarizə edir, bəziləri də Osmanlı hökumətinə tabe olurdular.

Bidlisi yazır: «Şah Sultan Məhəmməd zamanında Səfəvilərin hakimiyyəti zəiflədi, 1583-cü ildə Kürdüstan, Luristan və Ərdəlan əyalətlərinin başqa əmirləri kimi, Mokri tayfasının başçısı Əmirə bəy də III Sultan Murada tabe oldu» (76, 291). Bu zaman Azərbaycanın bir sıra rayonları Osmanlı ordusu tərəfindən işğal edilmişdir.

Dövrün tarixçilərindən İskəndər Münşinin fikrinə görə, III Sultan Murad Azərbaycan üzərinə kürd tayfa başçılarının təhriki ilə hücum etmişdir. Müəllif yazır: «Bəzi fitnəkar kürdlər, o cümlədən Qazi Qran, Şahqulu Bulbulan və başqaları torpaq sahiblərinə xas olan bir adətə zaman və məkan şəraitindən istifadə edirdilər» (47, 231). Lakin bizim fikrimizə görə III Sultan Muradın Azərbaycan üzərinə hücumu da əvvəlki müharibələr kimi hər iki dövlət arasındakı rəqabətin nəticəsi olaraq baş vermişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, həmin müharibədə kürdlərin tam əksəriyyəti osmanlılar tərəfində Səfəvilər əleyhinə müharibə edirdilər. Buna görə də 1585-ci ildə Təbrizin Səidabad qəsəbəsində və Şirvan mahalının Çıldır vuruşmasında çoxlu kürd öldürülmüşdür.

I Şah Abbas Səfəvinin (1587-1628) hakimiyyəti zamanı kürdlər haqqında əvvəlki siyasət başqa bir tərzdə davam edirdi. O, bir tərəfdən 15 min kürd ailəsini Xorasan sərhədlərinə köçürməklə öz ərazisini özbəklərin basqınlarından qorudu, digər tərəfdən isə kürd tayfa başçıları ilə qohumluq³³ əlaqəsi yaradaraq Osmanlı təcavüzü qarşısında onları müdafiə edirdi. Çünki kürd tayfalarının «ədalətli» şah və yaxud sultan axtardıqlarını, həm Səfəvi şahları və həm də Osmanlı sultanları yaxşı başa düşürdülər. Buna görə də onlar bəzi hallarda kürd tayfa başçılarını öz tərəflərinə cəlb etməklə, kürdlər üzərindəki təzyiqlərini daha da artırırdılar.

Beləliklə, iki qonşu dövlətin təzyiqinə məruz qalan kürd xalqı XVI əsr boyu davam edən Osmanlı-İran müharibələrindən hədsiz zərər çəkmiş və çoxlu itki vermişdir. Həmin müharibələr Azərbaycan xalqı üçün də fəlakətli olmuşdur. Azərbaycanın bir sıra vilayətləri Osmanlı basqınlarına məruz qaldığı üçün bərbad hala düşmüşdür. Bidlisi göstərir ki: «Şah Sultan Məhəmməd zamanında Dünbili əmiri Sultan Əli tayfaya başçılıq edirdi, lakin müharibələr nəticəsində xaraba qalan bu yerlərdən (Xoy mahalından – Ş.M.) heç bir vergi toplamaq mümkün olmurdu. Naxçıvan mahalındakı Əlkəs dərəsi və Şərur rayonlarının

gəlinə Sultan Əliyə yardım edilirdi» (76, 315).

Osmanlıların Azərbaycan üzərinə basqını zamanı hədsiz cinayətlər törədilmişdir. Belə ki, III Sultan Murad zamanında 15 min nəfər Təbriz əhalisi bir gündə məhv edilmişdi (78, 276). Həmin işğal dövründə Azərbaycanın bir sıra şəhər və kəndləri osmanlılar tərəfindən idarə olunurdu. Onlar bu vilayətlərdən ağır vergilər tələb edirdilər. Bidlisi qeyd edir ki: «Marağa kəndlərinin osmanlılar tərəfindən qarət edilməsi və əhalinin başqa yerə köçməsi nəticəsində hər il 15 xalvar qızıl əvəzinə bir xalvar qızıl toplanırdı» (76, 294).

Beləliklə, uzun zaman davam edən Osmanlı-İran müharibələri kürd xalqı kimi, Azərbaycan xalqının da iqtisadi inkişafını pozur və maddi həyat şəraitini ağırlaşdırdı. Şübhəsiz ki, həmin dövrdə kürdlərin həyatı daha dözülməz olmuşdur.

Bütün bu qeyd etdiyimiz tarixi və siyasi hadisələrlə yanaşı Səfəvilərə tabe olan kürdlərin vəziyyəti osmanlı tabeliyindəki kürdlərə nisbətən demək olar ki, o qədər də ağır deyildi. Bunun səbəbi Səfəvi şahlarının kürd əmirləri ilə qohumluq əlaqəsi yaratmaları idi. Məsələn, Hüsnüf əmiri Məlik Xəlilin qadını I Şah İsmayıl Səfəvinin bacısı, I Şah Abbas Səfəvinin bacısı isə Zərrin Küləh Ərdəlan hökmdarı Xan Əhmədin qadını idi (114, 100-101). Bu əlaqə kürd xalqı ilə Azərbaycan xalqı arasındakı dostluq və əməkdaşlıq işinə az-çox müsbət təsir edirdi.

Mənbələrdəki məlumatlara görə Səfəvi şahları bəzi hallarda kürd əmirlərinə Azərbaycan ərazisindən əmirlik ayırır və onlardan İranın əyalət və vilayətlərini idarə etmək üçün hökmdarlar təyin edirdilər (76, 440-450). Şübhəsiz ki, belə bir vəziyyəti osmanlı tabeliyində olan kürd əmirləri haqqında nə görmək və nə də söyləmək olar.

OSMANLI DÖVLƏTİNİN KÜRD XALQINA MÜNASİBƏTİ

XVI əsrin əvvəllərində Kiçik Asiyada tam hökmdarlıq edən Osmanlı sülaləsinin səkkizinci nümayəndəsi II Sultan Bayəzid öz sələflərinin böyük imperiya yaratmaq haqqındakı siyasətini davam etdirirdi. Sultan hökumətinin başçılıq etdiyi hakimiyyətin iqtisadi əsasını feodal istismarına məruz qalan oturaq kəndlilər və şəhər zəhmətkeşləri təşkil edirdi. Onun ictimai əsasını isə həmin istismara arxalanan böyük torpaq sahibləri: hərbi-feodal ayanları, ruhanilərin yuxarı təbəqəsi və zadəganlar təşkil edirdilər. Osmanlı dövlətinin hərbi istinad nöqtəsini köçəri həyat sürən zəhmətkeşlərdən başqa, hərbi xidmətə zorla cəlb edilən türk vətəndaşları, əsarət altına alınmış vilayətlərin əhalisi təşkil edirdi.

Sultan ölkəni idarə etməkdə qeyri-məhdud hüquqa malik idi. O, əyalət və vilayətləri idarə etmək üçün iri torpaq sahiblərindən ibarət hakimlər təyin edir və onlara paşalıq ləqəbi verirdi. Sultan sarayında baş nazirlik (vəzir əzəmlik) ən böyük vəzifə sayılırdı. Beləliklə, sultan hökumətinin apardığı bütün müharibələrdə onun nazirləri və paşaları da iştirak edirdilər.

Qeyri-məhdud hakimiyyət hüququna malik olan türk sultanları çox qəddar və amansız siyasət apararaq istədiyi vaxt hətta baş naziri də qılıncdan keçirirdilər (73, 572; 128, 57). Mənbələrdəki məlumatlara görə hakimiyyət xatirinə on doqquz qardaşını bir gündə boğduran Osmanlı sultanları olmuşdur (78, 301; 53, 551).

Beləliklə, XVI əsrin əvvəllərində hər cəhətdən zəif olan Kürdüstanın qonşuluğunda qüvvətli Səfəvi dövlətindən başqa, Şimal-Qərb hissəsində qüdrətli monarxiya quruluşlu Osmanlı hökuməti də mövcud idi. Böyük imperiya yaratmaq niyyətində olan Osmanlı sultanlarının nəzərdiyyətini Kürdüstan çox cəlb edirdi. Çünki Kürdüstan sultan hökumətinin istilalarında iştirak edən zadəganları torpaqla təmin etməkdən başqa, Səfəvi dövlətinə qarşı maddi və mənavi imkanlara da malik idi.

Əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, Kürdüstanda olan bu imkanlar onun qonşusu Səfəvi dövlətinin də nəzərini cəlb edirdi. Bundan başqa onlar Ermənistan və Gürcüstanı da işğal etmək niyyətində idilər. Osmanlı hökuməti isə hətta Azərbaycana da göz tikmişdi. Çünki XVI əsrdə Kürdüstanın qoyunu, yunu və başqa məhsulları kimi, Azərbaycanın ipəyi və Şərq və Qərb bazarlarını zənginləşdirən xammallardan biri idi. Eyni zamanda Osmanlı hökuməti Şərq ilə Qərb arasındakı ticarət və hərbi yolların ağırlığını öz əlinə almaq istəyirdi.

Beləliklə də, iki böyük dövlət arasındakı bu və ya digər rəqabət XVI əsrin əvvəllərindən etibarən Kürdüstanı təh-

lükəli bir vəziyyətə saldı. II Sultan Bayəzid Kürdüstan məsələsində əvvəlcə hiyləgər və yumşaq siyasət apardı. O, I Şah İsmayıl kimi kürd xalqına qarşı silah işlətmək siyasətindən vaz keçdi. Sünni məzhəbindən olan kürd tayfa başçılarını öz tərəfinə cəlb etmək üçün özünü islam aləminin yeganə varisi və sünni məzhəbinin müdafiəçisi kimi göstərdi.

Sultan hökuməti Kürdüstanı işğal etmək haqqında əsil məqsədini dini şüarlarla pərdələyərək, Səfəvilərdən narazı olan kürd tayfa başçılarından istifadə etmək qərarına gəldi «Münşaat səlätin» əsərində 1503-cü ildə Sultan Bayəzidin Cəməşgəzək əmiri Hacı Rüstəm bəyə göndərdiyi məktub, bu fikri bir daha təsdiq edir. Məktubda deyilir: «...Hacı bəy! Salam! Salamdan sonra padşah tərəfindən göndərilən bu naməni mütaliə edib biliniz ki, qızılbaşlar uzun müddət Bayandur dövlətinin başçıları ilə düşmənçiliyə başlayıb bizim yüksək məqamımıza təərrüz edirlər.

Bununla əlaqədar, o nahiyyəyə yaxın olan sizin vilayətə Əlaqran Kiyvan və Cavusu göndərdik, bütün həqiqətlər Sizə məlumdur, bu məktub ilə sizi daha artıq xəbərdar edirik ki, o tərəfin hadisələrindən nə bilsəniz onlara məlumat verin və bilin ki, Sizin bu əməliniz şahənə mərhəmətə səbəb olacaqdır» (98, 353).

Hacı Rüstəm bəy sultanın bu tələbi ilə razılaşmayıb 1509-cu ildə öz əmirliyini I Şah İsmayıl Səfəviyə təslim etdi. II Sultan Bayəzid kürd tayfa başçılarını Səfəvi dövləti əleyhinə təhrik etmək üçün Mövlana İdris Bidlisini əlverişli vasitə hesab etdi. Bu məqsədlə Mövlana İdris sultan sarayına dəvət edilib guya dövlətin tarixini (123; 53) yazmaq üçün «Vəq'nevīs» (hadisə yazan) təyin oldu. Əslində isə o, Kürdüstanı göndərildi və Osmanlı hökumətinin mənafeyi üçün ciddi işə başladı.

Beləliklə, Kürdüstan bir-birinə əks siyasət aparan iki dövlət başçısının dini təbliğat mərkəzi və soyuq müharibə meydanı oldu. Bu zaman II Sultan Bayəzid öldü. Onun kiçik oğlu I Sultan Səlim öz ordusunun köməyi ilə böyük qardaşlarını öldürüb hakimiyyətə keçdi (128, 57) (1512-1520). O, hakimiyyətinin ilk günlərində sarayda çox rəhmsizliklə öz xeyrinə dəyişiklik apardığına görə Yavuz ləqəbi aldı (128, 57).

I Sultan Səlim atasının xarici siyasətində kürd xalqına olan münasibəti davam etdirdi. O, şiə məzhəbinə azacıq belə meyl göstərənlərə amansız divan tutdu. Sulaqzadə qeyd edir ki: «Sultan hakimiyyətə keçdikdən sonra dövlət xadimlərinin müşavirəsini çağırdı və dedi: «hala Kəsrayi Əcəm olan Şah İsmayıl, tamam İran zəminə sahib olub, İraq-Ərəb, Azərbaycan, Gəncə, Şirvan, Gilan, Mazandaran, Təbəristan, Ümumkürdüstan və xüsusilə Gürcüstan vilayətlərini öz əlinə almışdır... buna görə də ilk növbədə şiə tayfasının şərini aradan qaldırmaq lazımdır» (85, 359). O, Osmanlı vilayətlərində yaşayan şiələrini 7 yaşından 70 yaşına qədər öldürülməsini və ya həbs edilməsini əmr etdi. Həmin əmrə əsasən şiəlik ittihamı ilə 40 min nəfər öldürüldü və qalanlarının alınları damğalanıb Osmanlı torpağının Avropa hissəsinə sürgün edildi (98, 395; 53, 258).

(Ardı gələn sayımızda)

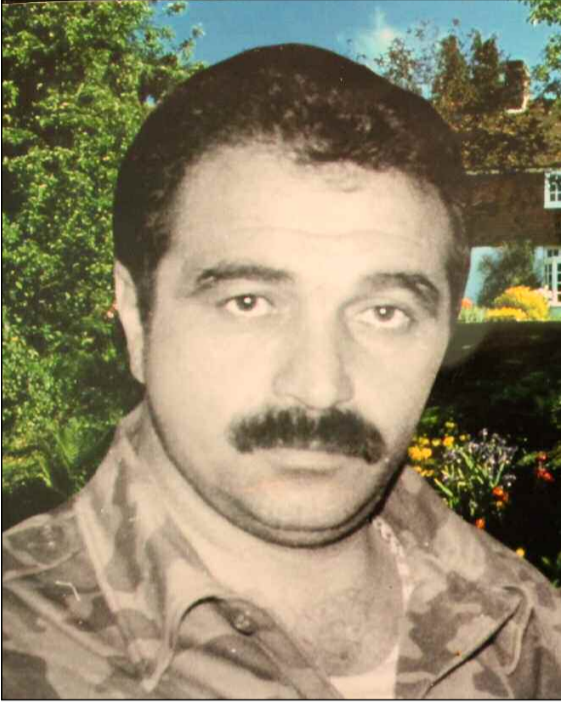
Xalq və el üçün yaşayan Misto ləqəbli Xosrov Mustafayevin olümündən on il ötdü

Mêrxas namirin...

22 ə mijdarê 2012 salê li gundê Pro-prajënskê nehîya Krasnogvardëyskê li komara Adigëyda (Rûsya) li der mala Mistoyê Rezêqda ê rehmetî heya 1000 mirovî beşdar bibû (jin û mêr).

Xêra Mistoyê rehmetî ê navdar dihat dayînê. Ji beştarbûyîya Slavîkê Refo (rojnamêvan) axavtinek kir. Dawîya axavtina xweda weha got: Misto li bajarê Bakûyêda çû ser dilo-vanîya xweda, wefat kir. Girtîgehêda girtîya rojek ji bo Misto matem (traûr) îlan kir, vê rojê kesî xeberne-da. Diwarê girtîgehê bi qeytanên reş xemilandin. Misto çawa mêrxas hate hildanê. Siyabend axaftina xwe weha berdewam kir: "Misto berî her tiştî mêrxasê cîvaka kurd bû. Ew ji piştê gel çû. Ji bo yekbûn û serfirazîya cîvaka kurd ewî gellek xebat kir. Mirovekî durust û xêrxwez bû, belengaz û hejêrara hertim alîkarbû, welatparêzekî hêjabû. Gel ew hes-dikir. Hertim xizmeta gelê xwedabû. Wusa jî ew heskirîyê gelê dinbû: azerî, rûs, lesgî, talîş, çerkez û y.d. Misto mirovekî întêrnasîonal, birakî layîqbû, jîyanek bi sîyanet derbazkir, ber tu kesî netewîya, pişikdarê rastîyê bû. Misto ku ji vir çû yekbûna me jî belabû. Mixabin Misto ji me çû lê nav û dengê wî ma, ocaxê wîda kurê wî ma,

ez bawerim ewê jî bişipe bavê xwe ê navdar û mêrxas. "Giya li ser koka xwe hêşîn dibe". Rehma Xwedê lêbe." Pey Siyabendra rûsipîyê cîvaka kurd ê

gundê Sadovê Ezîzê Mehmed axivî: "Misto ne tenê ji bo me bira, mêrxas bû, ew bavê me bû. Misto em ji êrîşan, ji zextan diparastin, beqî wî me hev digirt, yekbûna me çêbû. Misto xayî

xwedanê me bû." Ezîz kelogirî bû heya dawîyê nikaribû raman û fikirên xwe bîne ziman. Hêsir ji cavê wî xuya dibûn. Têmîrê Torin jî axivî, rûsipîkî navdare di nava kurdê vê herêmêda. Têmîr dereqa Mistoda weha got: "Misto him jî terefdarê rastîyê bû. Ew esl kurd bû. Em Misto tu wext bîr-nakin, hertim bi mera, dilê meda yê bijî. Mirovên weha zû zû nayêne dun-yayê, gellekî cesûr û bi cesaret bû. Rastî jî ew mêrxas bû." Gelleka dereqa Mistoda gilfîyên baş digotin. Filîtê Hesen ji gundê Platnîrovskê Herêma Korênovskê hatibû. Ewî di nav koma cîwanada bi şewat weha digot: "Heyfa te mêmî, hezar mêmî hêjabû, - Filîtê hêsirê cave xwe paqij-girî-paqijgirî weha berdewam kir, - min Mistora biratî kirîye. Misto tenê ne mêrxas bû ew him jî mirovekî dil-rehm bû, heyfa wî ji mirovanra dihat, mirovekî dilsoz bû, çî digot ew jî dikir, kes nedixapand. Misto hertim ji mera digot: tu wext derewa nekin. Mirovê derewa dike neyarê Xwedê ye, hun bixwînin, zanebin, mirovên zane pêşda dicin. Gelê xwe, mirova hes-bikin, welatê xwe nasbikin, mirovên bê welat sêwîne, gelê xwera, welatê xwera bê temene xizmetê bikin. Em welatparêzîyê ji Misto hînbûn. Ez Mis-

tora ku cîyada diçûm ber wîya radibûne şipê, gellekî qedirê wî digirtin. Em gellek tiştên baş ji wî fêr dibûn. Rehma Xwedê lêbe. Ew sîwana mebû." Dawîyêda birayê Misto Evdo gelê kur-dre razîbûna (sipasîya) xwe anî ziman. Belê, Misto camêrekî maqûl û hêja bû. Êl dayîka mirovane, êl qîmet dide miro-va. Cîvaka me nîrxêke giranbuha da Mistoyê Rezêq. Lewra Misto hertim gelê xwe temsîl û îfade dikir. Mirov hene tenê ji bo xwe dijîn, lê mirov jî hene ji bo serketina mirovan xwe feda dikin. Misto ji bo mirovan pira dostanîyê bû. Ew ji bo yekbûna gelê xwe jî. Yek jî Misto tenê ne mêrxas, welatparêz, xêrxwezê mirovan, dilsoz, xwedênas bû. Wusa jî wek helbest-vanekî yê bîra meda bimîne. Şayada helbestên welatparêzîyê digotin. Bi zimanê kurdî û azerî helbest dinîvîsîn.

Cîvaka kurd di şexsê Mistoda xêrxwezek, mêrxasek û helbestvanek unda kir. Di derbarê mêmê çêda bapîrê me weha gotine: «Mêr dimire nav dimîne, şêr dimire cerm dimîne».

Mêr bi kar û emelên xwe qencva tîna naskirin û nîrxandinêda.

Lawekî gelê kurd ê hêja me weha windakir. Rehma Xwedê bila li Misto be. Gelê kurd bila saxbe.

Navê Misto hertim yê zindîbe... «Mêr dimire nav dimîne...».

Mêrxas namirin.

Barîyê Teyfûr

Döyüşçü yoldaşları onu «Msto» deyê çağırırdı.

Həyat qəribədir. Hər birimiz bu dünyaya yaşayb-yaratmaq arzusu ilə gəlirik. Arzular həyatımızın əsas amalı-na, məqsədinə çevrilir. Ancaq çox az qis-mimizə bu arzuları həyata keçirmək nəsib olur. Həyatda elə unudulmaz insanlar var ki, özlərindən sonra tarixi-mizə əsrlər boyu yaşayacaq ad həkk etdirirlər.

Sizə təqdim etmək istədiyim müsahibim də belələrindəndir.

Xosrov Mustafayev 1957-ci ilin noyabrın 27-də, Ermənistanın Vedibasar mahalının Yenice kəndində kürd ailəsində anadan olmuşdur. O, 1918-20-ci illərdə erməni daşnaklarına qarşı mübarizə aparən «Qırmızı tabor»un rəhbəri A.Şadlinski ilə birgə çiyin-çiyinə döyüşən Nəbo Mustafayevın nəvəsidir.

Xosrov Mustafayev 1988-ci ildə SSRİ-nin o dövürki ermənipərəst rəhbərlərinin köməyi ilə ermənilər tərəfindən elindən-obasından deportasiya olunaraq İsmayilli rayonunun Ruşan kəndinə pənah gətirmişdir yüzminlərdən biri idi. 1990-cı ilədək Ruşanda Qarabağ hadisələri ilə əlaqədar olaraq könüllü müdafiə dəstələri yaradılırdı. 1989-cu ildə «Msto» 15 nəfərlə birlikdə Qubadlı rayonunun Əliquluşağı kəndi ilə hərəm-sərhed olan Qoris rayonuna gedir. 1990-cı ildə isə Goranboya gəlir. 1991-ci ildə Goranboyda sərhəddə yaxın olduğu üçün 16 ailəlik torpaq sahəsini götürür. Qarabağın ən yüksək strateji yerlərini tutmuş, ermənilərə qarşı döyüş əməliyyatları aparmışdır. Vedibasar, Zəngibasar, Göyçə mahalının qaçqınlarından ibarət «Didərginlər» batalyonunun yaradıcısıdır. Əvvəlcə Batalyonda 25 nəfər olmuşdu. Kiçik bir qrup halında mövcud olan «Didərginlər» silahlı birləşməsi 1991-ci ildə artıq taborə çevrilmişdir.

Taborda 300 nəfər döyüşçü var idi. 992-ci ilin 4 fevral, 7 fevral, 17 fevral, 27 fevral tarixli döyüşlərdə Fəxrəddin İbrahimov, İlham Əliyev, Arif Salahov

«Didərginlər»in yaradıcısı Xosrov Mustafayev

düşmənin 4 ədəd vertalyotunu və bir ədəd YAQ-40 təyyarəsini vururlar. Onları Kəlbəcərin icra başçısı Əvəz Şükürov, 10 min rubl dəyərində mükafatlandırmışdır. Eyni zamanda Goranboy rayon icra hakimiyyətinin başçısı, keçmiş kənd təsərrüfatı naziri İrşad Əliyev «Didərginlər» taboruna xüsusi mükafatlar vermişdi. «Didərginlər» batalyona çevriləndən sonra, 1992-ci ilin mart ayında Talış, Marquşavan, mayın 11-də Torpaqtəpə kəndində, iyun ayında Manas, Qaxtut, Qaraçinar, Xarxaput kəndləri Mstonun rəhbərliyi altında ermənilərdən azad edilib.

Bu döyüşlərdən ruhlanan «Didərginlər» 1992-ci il iyun ayının 14-də keçirilmiş Şaumyan rayonunun tamam azad olunmasında fəal iştirak ediblər. Həmin il iyun ayının 16-da Gülüstan, Talış, 17-də isə Aşağı və Yuxarı Maqadis kəndləri ermənilərdən təmizlənilib.

Xosrov Mustafayevın komandir olduğu bölük ermənilərin 8 topunu, 4 ədəd BMP-1, 1 ədəd 4 lüləli «Qrad» tipli ağır silahları, çoxlu iriçaplı tufəngi (pulemyot), digər silah-sursatları qənimət götürərək yenice yaradılan Milli Orduya təhvil veriblər. Bu faktları Nəcməddin Sadıqov təsdiqləyə bilər.

1992-ci il iyul ayının 3-də Levonark Akopkamari, Maqşavuz, Menqrelsk, Maxtaraq kəndləri və Sərsəng su ambarı kimi strateji yerlər də «Didərginlər»in silahlı qüvvələri tərəfindən azad olunubdur.

Bu döyüşlərdə düşmənin 2 ədəd T-72 tankı, 3 ədəd BMP-1 və digər çoxlu sayda silah-sursatları qənimət götürüb və Milli Orduya təhvil verilib.

JDrambon kəndinin azadlığı uğrunda

ən gərgin döyüşlərin birində komandir Xosrov Mustafayev ağır yaralanır. Xosrov Mustafayevın komandirliyi ilə 1993-cü ilin yanvar ayında Aşağı və Yuxarı Güneypəyə, Koçaqurt kəndlərinin 18 fevral- 5 mart tarixlərində isə Kasaet kəndinin, Sərsəng su ambarının, Turbaza adlı məntəqənin azad olunmasında yüksək döyüş rəşadətərinə görə o vaxt

təslim etmişdi. Bunu general-mayor Allahyarov, general Elbrus Orucov, Kərim Vəliyev təsdiq edə bilərlər. 1 yanvar 1994-cü ildə prezident Heydər Əliyevın fərmanı ilə müstəqilliyin qorunması və Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyü uğrunda xüsusi xidmətlərinə görə (əmr №83), ikinci dəfə 5 oktyabr 1994-cü ildə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Dövlət Quruluşunun müdafiəsi zamanı əsgəri borcunu şərəflə yerinə yetirdiyinə görə, «Azərbaycan bayrağı» ordeni ilə (əmir № 215) təltif olunublar. Msto hələ 12 iyun 1992-ci ildə idarə etdiyi tankın üzərində «Heydər Əliyev uğrunda» şüarını yazmışdı.

Çünki Msto hələ o zaman Azərbaycanın xilasını onun igid oğlu, dahi siyasətçi H.Əliyevın qaydısında görürdü. Ümumiyyətlə, Mstonun vətən qarşısındakı xidmətləri bununla bitmir. Eyni zaman-

da Msto 1992-ci ildə Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyətində Xocalı qaçqınlarına ərzaq və paltar köməkliyi göstərmişdir. 1994-cü ilin sentyabrında Qarabağ döyüşlərində şəhid olmuş qardaşı Ali Ramazan oğlu Mustafayevın hüsr yerinə yığılmış pulu Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyətinə gətirmiş, 280 nəfər şəhid ailəsinə paylamışdır. Msto və onun keçmiş döyüş yoldaşları hesab edir ki, Ali baş komandan İ.Əliyevın dəfələrlə qeyd etdiyi kimi sülh danışıqları baş tutmasa işğal olunmuş torpaqlarımızı silah gücünə düşmən tapdağından azad edəcəyik. Əgər Ali Baş Komandan əmr verərsə keçmiş döyüşçülər kimi hər zaman mübarizəyə hazırıq.

14 aprel 1993-cü il tarixdə Goranboyda 157 -saylı hərbi hissə yaradıldı. Msto həmin hərbi hissənin tərkibində tabor komandiri seçilib. Msto iki ay tabor komandiri olub. İki aydan sonra alay komandirinin müavini olub. 26 dekabr 1993-cü ildə Kəhrilər əməliyyatını keçirib. Bu əməliyyatda ermənilərin 2 ədəd T-72, 1 ədəd BMP-1, 2 ədəd BÖMP-2, 1 ədəd 57 MM-lik AEM topunu, 2 ədəd D-30 topunu, 1 ədəd 100 mm-lik SD-19 topunu, külli miqdarda silah-sursat qənimət götürərək dövlətə

hökumət tərəfindən xüsusi təşəkkür almışdı. Əvvəllər könüllü hərbi birlik kimi mövcud olan «Didərginlər» Milli Ordu yaradıldıqdan sonra dövlətin bu ali qərarını qəbul edərək, Milli Ordunun tərkibində fəaliyyət göstərmiş.

14 aprel 1993-cü il tarixdə Goranboyda 157 -saylı hərbi hissə yaradıldı. Msto həmin hərbi hissənin tərkibində tabor komandiri seçilib. Msto iki ay tabor komandiri olub. İki aydan sonra alay komandirinin müavini olub. 26 dekabr 1993-cü ildə Kəhrilər əməliyyatını keçirib. Bu əməliyyatda ermənilərin 2 ədəd T-72, 1 ədəd BMP-1, 2 ədəd BÖMP-2, 1 ədəd 57 MM-lik AEM topunu, 2 ədəd D-30 topunu, 1 ədəd 100 mm-lik SD-19 topunu, külli miqdarda silah-sursat qənimət götürərək dövlətə

Mehdi Vedili, "Hökm" qəzeti

Xalq və el üçün yaşayan Misto ləqəbli Xosrov Mustafayevin ölümündən on il ötdü

Karabağ savaşı kahramanlarından olan, Azərbaycan 157. tugay komutan yardımcısı Misto lakaplı Xosrov Mustafayev'in, 6 Kasım günü Azərbaycan cumhuriyetinde, Gobustan zindanı adıyla bilinen 13 numaralı cezaevinde "bilinmeyen bir nedenle"

da kalmıştı.

İsmi çok duymuştum. 1993 yılında Baku'de yüz yüze tanışma fırsatımız oldu Misto'yla. Benden dokuz yaş büyüktü, bir de halk arasında ün salmış birisiydi. Bu iki nedenle kendisini bir küçük kardeş saygısıyla selamlamıştım. İlk sorusu şöyle olmuştu: "Evet, Hejar, anlat görelim Kurdistan'da ne var ne yok?" Ve koyu bir sohbet dalmıştık.

Serti, asi ve itirazcı bir kişiliyi olduğu intibasını yaratmıştı bende. Konuşurken sık sık sözümü kesmiş, itiraz etmiş, kendi yorumunu katma ihtiyacı hissetmişti. Ancak bu itirazcı özelliği itici değil, çekici gelmişti bana. Çevresine insanları toplayabilme, yönetme özelliği, bu çekiciliğinden kaynaklanıyor-

ordu güçlerine karşı savaşta aktif yer almış, kısa sürede Azerbaycan Cumhuriyeti 157. tugay (Goranboy tugayı) komutan yardımcısı görevine yükselmişti.

Geçen yüzyılın 90'lı yılların başlarında Baku'de ve Azerbaycan'ın diğer illerinde "Misto" ismi tüm vatandaşlar nezdinde kahramanlık sembolüydü. "Beyaz atlı prens" unvanlı bu Kürd hakkında efsaneler oluşturulmaya başlanmıştı.

Karabağ savaşındaki üstün hizmetlerinden, gösterdiği kahramanlıklardan dolayı kendisine iki kez (1 Ocak 1994 ve 5 Ekim 1994) Azerbaycan Cumhuriyeti'nin en yüksek ödülleri olan "Azerbaycan bayrağı" nişanı verilmiş, 24 Ocak 2006 tarihinde "ağır cinayet işlediği" gerekçesiyle Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın özel kararıyla bu ödüllerden mahrum edilmişti.

1995'de Karabağ savaşını kaybetmiş, resmi topraklarının yüzde 20'sini Ermenistan'a kaptırmış Azerbaycan halen çalkalanmaya devam ediyordu. Bu süreçte iktidar, Xosrov Mustafayev'i devlete karşı kıyam kaldırdığı iddia edilen Azerbaycan Cumhuriyeti Özel Polis Kuvvetleri eski komutanı, Laçın-

lı (eski Kızıl Kurdistan) bir Kürd olan Rövsen Cavadov'a karşı savaşmaya yönlendirmek istedi. Misto'unun yanıtı net oldu: "Ben eski silah arkadaşlarıma karşı silah kaldırmam!".

Bu olaydan sonra Azerbaycan'da kendisi açısından durumun kötüleşeceğini fark eden Misto, Rusya'nın Krasnodar diyarına taşınmak zorunda kaldı. 2003 yılında Azerbaycan devletinin verdiği ısrarlı güvencelere inanarak Baku'ye geldi ve havadan sudan gerekçelerle tutuklanarak 1995 yılında "Azerbaycan devletine karşı silahlı birliğe katılma ve

vatana ihanet" suçundan 10 küsur yıl mahkumiyet cezası verilerek cezaevine konuldu. Ve 9 yıl hükümlü olarak zindan yatıktan sonra, özgürlüğe kavuşmasına 17 ay kala Gobustan zindanında ölüm buldu. Ölüm nedeni: "bilinmezlik" ve "muhtemelen kalp krizi"...

Diaspora'da devletler oyununun kurbanı ünlü bir Kürdün kaderi işte...

Misto'un amcası oğlu, yakın arkadaşım Bariyê Refo ile konuşuyoruz. Gözleri hep dolu. "Ne diyeyim, kuş gibi sürüsünden ayrı uçan bizlerin kaderi böyledir" diyor ve ekliyor: "Misto'un, Azerbaycan devleti sınırlarının korunması için tek başına bir ordu kadar hizmeti olduğunu herkes biliyor. Sonu zindan ve ölüm oldu..."

Misto'nun sadece Azerbaycan'a değil, Kurdistan özgürlük davasına da hizmetleri olmuştu... Bar'ye birlikte bu hizmetleri de anımsıyoruz. Misto olayı bizlere şunu bir daha anlatıyor; bireysel olarak ne kadar güçlü olursan ol, özgür bir ülken olmadıkça her yerde karınca gibi ezilirsin...

kurdistan-post.eu

Mistoye Rezake Nevo vefatından on yıl geçti

yaşama veda ettiği haberi geldi...

Mistoyê Rezakê Nevo (Xosrov Mustafayev), 27 Kasım 1957'de Ermenistan SSC'nin Vêdi ilinin Yengice köyünde doğmuş, 1989'da Ermeni-Azeri savaşı sonucunda ailesi ile birlikte Azerbaycan'a taşınmak zorun-

du herhalde...

Ermenistan ve Azerbaycan arasında başlayan Karabağ uğruna savaşın ilk yıllarından itibaren Azerbaycan'ın Goranboy ilinde kendi yakınlarından bir askeri birlik oluşturmuş, ailesi ile birlikte kovulduğu Ermenistan'ın

ZİNDANLARDA ŞEHİD OLDU
*Qəhrəmanlar qəhrəmanı,
Zindanlarda şəhid oldu.
Kürd xalqının pəhləvanı,
Zindanlarda şəhid oldu.*

*Düz amalla haqqa doğru,
Haqq arayıb oldu oğru.
Dağ vüqarlı dağlar oğlu,
Zindanlarda şəhid oldu.*

*Silkələdi dağı-daşı,
Əzdi neçə diğa başı.
Tarixlərin qan yaddaşı,
Zindanlarda şəhid oldu.*

*Doqquz ədəd vetalyotu,
Neçə dənə samalyotu,
Məhv edən yüz plamyotu,
Zindanlarda şəhid oldu.*

*Göylər kimi coşub dolan,
Heyif səndən, oldun talan.
Yaddaşlarda izi qalan,
Zindanlarda şəhid oldu.*

*Mən Küskünəm qəlbim qandı,
Bu əzaba ruhum yandı.
Düşünməyin bu asandı,
Zindanlarda şəhid oldu.*

TARIYEL KÜSKÜN

Bəli, xalqına vətəninə bağlı olan, hələ Qərbi Azərbaycanda el arasında özünə məxsus ad qazanan Misto, Qarabağ məsələsində mənfur erməni qonşularımız xalqı narahat etməyə başlayanda, ətrafına cavanları yığaraq onlara qarşı kəskin mübarizə aparmağa başladı. Sonda xalqla birlikdə

yaratdı və ermənilərə qarşı qəhrəmancasına mübarizəyə başladı və unudulmaz igidliklər göstərərək xalq arasında qorxmaz, igid, cəsur, "Niva" ilə tankı ermənilərdən alan, neçə-neçə erməni başı kəsən, Ağdərə döyüşlərində onlarla tankı topu qənimət götürən, onlarla düşmən vertalipotunu vuran, Misto

xəbərini eşidən Misto dözməyərək təzyiqdən beyninə qan sızaraq dünyasını dəyişdi. Keçən il bu zaman Mistonun dəfinində insan əlindən yer yox idi. Bu gün onun ölümünün il dönümüdür, Kazağıstandan, Krasnadardan, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən qardaşları, qohumları, onu istəyən dostları

doğma vətəni Vedibasar mahalından köçərək İsmayılı rayonunun Roşen kəndində məskunlaşdılar. Ermənilərin Azerbaycan xalqına qarşı apardıqları münafiqşəyə və müharibəyə dözməyərək Cəbhə xəttindən uzaq olan Roşen kəndindən köçərək, Dağlıq Qarabağa sərhəd olan Goranboy rayonunun Veyisli kəndinə yerləşərək ətrafına igid oğlanları yığdı, Goranboy batalionu

ləqəbi ilə xalq arasında tanınan Xosrov Mustafayev elin, obanın hörmətini qazanaraq xalqın həqiqi qəhrəmanına çevrildi. Sağlığında Mistonun qəhrəmanlığından bəhs edən video filmlər çəkildi, göstərildi, müxtəlif telekanallarda nümayiş etdirildi, haqqında çoxlu sayda dəyərli məqalələr yazıldı... Sonda on iki il iş verildi və məhbus həyatı yaşayan müddətdə, anasının ölüm

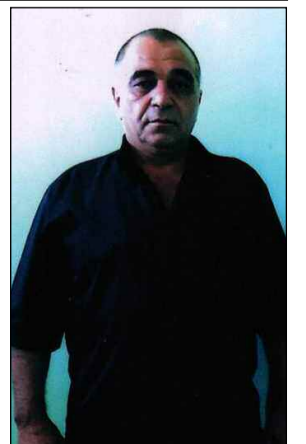
onu yad edərək yığışdı, Misto haqqında yaddaşlarında qalan xatirələri yanıqlı-yanıqlı danışaraq yad edirdilər və çox təəssüflənirdilər ki, belə bir qəhrəman ömrünün oğlan çağında dünyasını dəyişib soyuq məzarda yatır. Bəli, Misto xalqı üçün yaşadı və xalqın yolunda canını qoydu. Allah rəhmət etsin, yeri cənnət olsun, məzarı nurla dolsun! Amin!

ƏFSANƏVİ "MUSTO" LƏQƏBLİ QƏHRƏMANIN VƏFATINDAN 10 İL ÖTDÜ

Qarabağ müharibəsi zamanı düşmənin doqquz helikopterini, bir təyyarəsini və bir neçə tank-beter, eyni zamanda külli miqdarda hərbi-sursat qənimət olaraq ələ keçirən, İki dəfə "Azərbaycan bayrağı" ordeni ilə təltif olunmuş Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı, Goranboydakı 157 sayılı briqadanın komandir müavini Xosrov Mustafayev noyabrın 6-da cəza çəkdiyi 13 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində ürək tutmasından vəfat etmişdir. Adı siyasi məhbus siyahısında olan Xosrov Mustafayev 1995-ci il, martın 17-də XTPD-nin ("OMON") Bakıdakı bazasının ləğvində iştirak etməkdən boyun qaçırdığına görə, uzun müddət axtarışda olmasına baxmayaraq, özü prokurorluğa getmişdi. Hüquq müdafiəçilərinin təqdimatı ilə Xosrov Mustafayevin adı Avropa Şurasının siyasi məhbuslar üzrə məruzəçisi Kristofer Ştrasserin siyasi məhbuslar siyahısına salınmışdı. O, 55 yaşında ürək tutmasından vəfat etmişdir. Verilən məlumatlara əsasən, Xosrov Mustafayevin azadlığa çıxmasına bir neçə ay qalırdı.

Xosrov Mustafayev və onun keçdiyi döyüş yolu haqqında geniş məlumatı növbəti sayımızda dərc edəcəyik.

Allah rəhmət eləsin, qəbri nurla dolsun!

"Bir gün mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

"Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşaya-
cağamsa dünyanın hər yanında ağrılar
çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu
edərkən yalnız özümdən güc tapacağam.
Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlar-
dan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən,
ailəmdən, sevnələrimdən ayrılmam baha-
na olsa belə, mən pəncəyimi daim
yağışlara asacağam."

Ehmet Kaya, Maqazin Jurnalistləri
Dərnəyinin verdiyi mükafatlarda ictimai
rəylə təyin olunan İlin Sənətçisi Mükafatını
almağ üçün 12 Fevral 1999 da səhnəyə
çıxdı və etdiyi danışmada "Bu mükafat
üçün İnsan Haqqları Dərnəyinə, Şənbə
Analarına, bütün mətbuat əməkçiləri və
bütün Türkiyə Xalqına təşəkkür edirəm. Bir
də bir şərhim var. Bu anda hazırladığım və
önümüzdəki günlərdə nəşr edəcəyəm
albomda bir Kürdcə mahnı oxuyacağam.
həmçinin bu mahnıya klipdə
çəkdirəcəyəm. Aranızda bu klipi nümayiş
edəcək ürəkli televiziyaçılar olduğunu
bilirəm. Efirə verməyəcəklərsə Türkiyə
xalqıyla necə hesablaşacaqlarını
bilmirəm" dedi. Salondan yüksələn mil-
liyyətçi, təcavüzkar dalğa, Ehmet Kayanı
sürgündə həyatını itirməsiylə bitəcək bu
gün utantlıqla xatırlanan bir gercəyin
əsasını qoydu.

Ehmet Kaya, Parisdə sürgün həyatı
yaşadığı günlərdə Türkiyədə mediadakı
hücum dalğası bütün sürətiylə davam edi-
di. 28 İyul 1999- cu ildə Ehmet Kaya Paris-
də mətbuat konfransı keçirdi. Mətbuat
konfransında Ahmed Kaya ilə yanaşı
Beynəlxalq İnsan Haqqları
Təşkilatının(FIDH) başçısı Patrick Bau-
doin, Paris Kürd İnstitutunun rəhbəri
Kendal Nezan və vəkili Osman Yetkin də
vardı.

Ehmet Kaya o gün bu mətni oxumuş-
du...

Salam!

Bizim ənənəvi üslubumuzla hamınız
xoş gəlmisiniz!

Son aylarda ölkəmdə mətbuatın
gündəmində olmam və yaşadığım hadis-
ələr silsiləsi səbəblərini sizinlə bölüşmək
üçün bu təşəbbüsdə bulundum.

Aylardır mənimlə əlaqədar edilən bütün
xəbərlərdə (xəbərin mübtədasi olmama
baxmayaraq) şahidsiz, subutsuz yalanla,
iftrayla məlumatlar dərc olundu.

Xüsusilə susqun qaldım, çünki bir
məhkəmə vardı və gərək hüquqa olan
hörmətim gərəksə Məhkəməni təsir
etməmək adına səbirle gözləmənin daha
doğru olacağını düşündüm.

Bundan qısa bir müddət əvvəl bir
Avropa ölkəsində reallaşan konsertimin
ardından çıxarılan xəbərlər səbəbiylə
susqunluğumu pozdum və ölkəmdə medi-
anı təmsil edən hər kəsə yazılı bir şərh
göndərdim. O şərh qısaca məni və
düşüncələrimi ehtiva edirdi. Nəticəsi isə
buldu ki, heç kim buna yer vermədi.

Avropanın müxtəlif yerlərində davam
edən konsertlərimə görə bir daha, şəxsən
sizlərin qarşısına çıxaraq, edilən xəbər-
lərin doğrudan tərəfi olmamın da tələb
etdiyi haqq və məsuliyyətlə sizlərə bir şərh
etmə ehtiyacı duydum. Bunu edərkən
hüquq qanunları tərəfindən mühakimə
olunmadan və cinayət və cəza
anlayışlarını ən sağlam şəkildə edam
reallaşdırmağa çalışanların yaratdığı bu
böyük haqsızlığı illiklərimdə hiss etdiyimi
söyləmək məcburiyyətindəyəm.

Mən professional bir sənətçiyəm.
Mahnı sözləri yazan, bəstələrini edən və

şərh edən və milyonlarla satan bir
sənətçiyəm. Ölkəm mənə alışkın olmasa
da müxalif bir sənətçiyəm. Sosialam. Məni
narahat edən hər şeyi musiqimlə tənqid
edir və musiqimlə etiraz edirəm. Mənim
silahım bu. Duyğusu olan hər kəs kimi
mənim gözümdən də yaş axıdan heç bir
şey qarşısında susqun qala bilmirəm.

Dünya sənət tarixində olduğu kimi,
mənim ölkəmin sənət tarixində də sosial
düşüncələrini əks etdirən bəzi sənətçilər

var və onlarda öz dövrlərində mənimlə
eyni qədər paylaşmışlar. Bütün bir əsri
əhatə edən bu qədrə, içinə girəcəyimiz
əsrə də qarşı-qarşıya qalmaq bütün
insanlığa adına kədərli və haqsızlıqdır. Bir
əski yazarın dediyi kimi, mənim üçün
düşüncələrin azadca uçuşduğu bir
dünyanı şiddətlə darıxır və bütün insanlığa
layiq olduğumu düşünürəm. Ancaq

Kədərli sözləməliyəm ki, məni israrla
əkis bir şəkildə göstərən. Düşüncəmə,
əməllərimə xas olmayan şeylərlə suçlayan
bir qəzet və televiziya yöneticiləri,
yazarları, xəbər muxbirləri var. Bunlar
mənim ən demokratik haqqımı, müdafiə
etmə haqqımı əlimdən almağ üçün
əllərindən gələni edirlər. Əminim ki bu
anda hamınızın ağılına eyni sual gəlir;
Niyə nə səbəbə?

12 Fevral 1999 - cu il tarixində məni də
mükafatlandıran bir təşkilatın təşkil etdiyi
yığıncaqda Kürd əsli olduğumu, yeni al-
bomda Kürdcə bir mahnı oxumağ istədiyimi,
bu mahnıya bir klip çəkəcəyəmi və
bunu yayınlayacaq televiziya kanallarının
varlığına da inandığımı söylədim.

Yalnız bu fikrimdən ötəri məni ölkəmi
bölməklə, vətən xaini olmaqla
günahlandıran bir neçə insanın təhqir dolu
incidici və ayrı-seçkilikçi sözlərinə qarşılıq,
bu ölkədə Kürdlərində yaşadığı gerçəyini
qəbul etmələrini, etməyənlərin qarşısından
qaçmayacağımlı söyləyərək oradan
ayrıldım. Bu hadisəyə qəzet və tele-
viziyalarda günlərlə və 'bölücü', 'vətən
xaini', 'fiksiz fikir günahkari', 'rədd ol'
kimi başlıqlarla yer verilməsi nəticəsində
haqqımda bir iddia açıldı və xaricə çıxışım
mühakimə olduğum məhkəmə tərəfindən
qadağan edildi.

Halbuki mənim aylar əvvəl müqavilə
imzaladığım və getmək məcburiyyətində
olduğum bir səfərim vardı. Davam edən
duruşmalarımda vəkillərim bu qadağanın
qaldırılmasını tələb etdi. Məhkəmə bu
tələbi haqlı hesab etdi və mən konsertimi
reallaşdırmaq məqsədi ilə xaricə çıxışım.
Bu konsertlərin reallaşdırılması müd-

dətində tamaşaçılarım (əksəriyyətini öz
ölkəmin insanları meydana gətirir) mahnı
aralarında dincəlmək məqsədi ilə etdiyim
kiçik söhbətləri mənim yoxluğumdan isti-
fadə edilərək tamamilə yanlış bir formada,
təhlükəli və məqsədli şərhələrlə ölkəmin
qəzet və televiziyaçılarında qərəzli şəkildə
yayımlandı.

Heç kim bunun yaradacağı nəticələri
düşünmək, qiymətləndirmək və ondan
sonra xəbər etmək kimi bir sağlamfikir

bütün bir xalqın yara aldığı bir müddətin
qiymətləndirməsini edərək və bu müddətin
yaratdığı nəticələrdən ötəri üzr istəyən
Abdullah Öcalanın bu rəftarının diqqətə
alınması lazım olduğunu söyləməm, qəzet
və televiziya xəbərində "Ahmet Kaya
bölücü başçısını təriflədi" sözləriylə veril-
sə, mən bunun altında çox ciddi və bir sıra
məqsədlər olduğunu, bu yanlışlıqların,
haqqımda olan iftiralardan, mənim qolumu
qanadımı tamamilə qırmaq olduğunu
düşünürəm.

Dünyanın bir çox xalqlarının yaşadığı
bir ölkədə illərdir insana dəyər verərək,
mahnılarında xüsusilə vurğulmuş bir
insan olduğumu bildirmək istəyirəm. Mən
bu ölkə xalqına 'şərəfsiz' demədim və
demərəm!

Bu ifadələri mənim adımdan söyləyənlərin
məqsədi nə olursa olsun, onlar tarix
və 64 milyonluq türküyə xalq qarşısında
cavab verəcəklər. O insanları vicdanları
qarşısında baş-baş buraxıram...

Mən burdayam və mənim taleyli onlar-
la sənətçi yoldaşlarım var ki öz yurdundan
ölkəsindən kənara getmək
məcburiyyətində olublar. Hamımız bu və
ya başqa formada eyni uğursuz taleyi
yaşamaqdayıq.

Mənim kimi eyni taley yolu keçmiş
Vyetnamdan Afrikaya, oradan Bosniyaya
uzanan, dünyadakı bütün xalqların yanın-
da olduğunu hər yerdə və azad bi şəkildə
ifadə edən Bob Dylan, Paul Simon, Sting,
Joan Baez, Sinead O'Connor kimi böyük
sənətkarları burdan salamlayıram.

Mən səsimi hələlik ölkəmdə doğru bir
şəkildə eşidilməsinə çalışıram. İstəyirəm
ki, nə demişəmsə o şəkildə anlanılsın və
deylsin. Bir çadra problemi gündəmdə
olan bir vaxtda bu məsələyə də münasibət
bildirərək söyləmişdim ki, hər kəsin istədiyi
kimi geyinmə azadlığı var və bunu
qadağan etməyə bir səbəb belə yoxdur.
Ancaq buda doğru anlaşılmaı ,
qiymətləndirilmədi. Buna baxmayaraq
yenədə cəhd edirəm, çalışıram.

Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşaya-
cağamsa dünyanın hər yanında ağrılar
çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu
edərkən yalnız özümdən güc tapacağam.
Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlar-
dan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən,
ailəmdən, sevnələrimdən ayrılmam baha-
na olsa belə, mən pəncəyimi daim
yağışlara asacağam.

Bir gün bəziləri necəsə Kürd əsli
olduğu üçün Kürdcə bir tək mahnı oxumağ
istəyən bir adamın heç bir ölkəni
bölmədiyinin əhvalatını yazacaq və bu
əhvalatı oxuyanlar mahnı oxuyan insanlar-
dan və mahnılardan qorxulmaması lazım
olduğunu anlayacaqlar.

Gedən məhkəmə səbəbiylə sizlər-
ləhər çox şeyi danışa bilməmədim, sual-
larınızı geniş cavablandıra bilmədim
çalışdım ki oxuduğum bu monoloqla
sizə nələrsə anlada bilim.

Mən klassik olduğdan sonra,
ölümümdən sonra anlanmaq deyil indi
baş düşülməyimi istəyirəm. Məni doğru
anlama yolunda ən kiçik bir şey, bir
sağlamfikir və bir xoşgörüş üçün çox
darıxdığımı və bunu içində daşıyan hər
kəsə səmimiyyətlə salamladığımı bildirir
təşəkkür edirəm.

İnsanın özünü əsla tam olaraq ifadə
edə bilmədiyi bu məhdud şərtlər üçün
məni bağışlamazı diləyir və gəldiyiniz
üçün hamınıza təşəkkür edirəm.

Ahmed Kaya 1999 bianet.com
Kurdo Kürdüstani

Ölkəmin bir bölgəsində illərdir sürən və

EHMEDÊ XANÎ HAYATI VE ESERLERİ

Mümkün mü çark-ı feleğin dönmesi lehimize?
Mümkün mü bir şans yıldızının doğması bize?

Bizim içimizden de bir hükümdar çıkıversin
Bizim aramızdan da bir padişah kalkıversin

Eğer bizim de bir yüksek başımız bulunsaydı
Kendisi iyiliksever ve şiir taliplisi biri olsaydı

O zaman sikkeyle tasdik edilecekti külçemiz
Bu külçe kalmazdı böyle şüpheli ve değersiz

Şayet bizim de bir padişahımız olsaydı
Ve Allah ona bir külah layık bulsaydı

Ona da oturacağı bir taht tayin olsaydı
Elbette bizim de bir geçerliliğimiz olacaktı

Biz yetimlere merhamet edip acıyacaktı
Bizi namert olanların elinden kurtaracaktı

Asla bize galip gelmeyecekti şu Romlar
Ve olmazdı baykuş'un konduğu yıkıntılar

Olmazdık kendilerine hükmedilen fakir insanlar
Olmazdık Türk ve Farslara mağlup ve itaatkar

Gerçi türk ve taciklere bağımlı olmak ayıptır
Ama bu ayıp Kürtlerin ileri gelenlerin ayıbıdır

Bu, Kürtlerin hükümdar ve yöneticileri için utançtır
Şairlerin ve fakirlerin bu konuda ne suçları vardır?

Şaştım kaldım Allah'ın hikmetinde
Acaba Kürtler bu dünya devletinde

Neden böyle hep mahrum kalmışlar?
Neden hep böyle yönetilen olmuşlar?

Çünkü kendi aralarında birlik sağlamazlar
Hep ayrılık ve isyanlar içerisinde yaşarlar

Eğer biz de birlik ve beraberlik içinde olsaydık
Birbirimize uyup aramızda ittifak oluştursaydık

O zaman tamamlayacaktık hem dini hem devleti
Ve elde edecektik o zaman hem ilmi hem hikmeti

Tüm bu Romlar, Araplar ve Farslar
Hepsi bizim için hizmetçi olacaktılar

İlk günden işgalin sonlarına kadar Kürt emirlikleri biri kurulup diğeri işgal edildiğinden ve işgalciler kovulduktan sonra üçüncü bir emirlik olarak tekrar ortaya çıktığından, Kürt coğrafyası'nın siyasal haritası hep değişmekteydi. İşte biz Xanî'yi, Kürt coğrafyası sathında süreklilik kazanan bu operasyonları gerçek anlamda ifade eden, Kürt topraklarının ve onun emirliklerinin kendi öz güçleri etrafında birleşmesini savunan ve dağıntık emirliklerin birbirine katılarak, işgalci iki tarafa karşı dayanabilecek birleşik bir devlet haline gelmeleri gerektiğini savunan bir fikir önderi sayıyoruz.

Kürt coğrafyası'nda burjuvazi etmenlerinin ortaya çıkmasına paralel olarak kendi etki alanını genişletme çabına giren bazı Kürt emirliklerinin diğer bazılarının saldırmasıyla patlak veren emirlikler arası savaşlar, ortak bir devlet kurulmasına olanak sağlamamış, Kürtler'e ve topraklarına büyük zararlar vermiş, kültürel ve ekonomik olarak gelişmelerini engellemiştir.

Kürt toprakları'nın parçalarının birleşmesini engelleyen ve onun ekonomik koşullarını oldukça kötüleştiren Osmanlı ve İran işgalleri de olmasaydı, Kürt emirliklerinin kendi aralarında birlik oluşturarak birleşik devlet kurmuş olabileceklerini de göstermektedir. Bu arada bugün Kürtlerin ekonomik durumunun bu emirlikler dönemine nispeten çok daha kötü olduğunu da görüyoruz.

Tüm bunların kaçınılmaz sonucu ve gerekçesi olarak Xanî, kendi ulusunun bir hükümdarı (padişah) olmasını, dolayısıyla Kürt beylerinden birinin seçilerek kendisine

hükümdarın yönetimi altında gerçekleşecek olan ulusal bir birlikten başka Kürtler için bir çözüm bulamamaktadır.

Kültürel ve dilsel açıdan

Kürt coğrafyası Xanî'den önce başlayıp ve onun döneminde de devam eden ilmi ve kültürel önemli hareketlere beşiklik etmiştir. Bu hareketlerde Kürt beylerince de desteklenen medrese geleneği çok önemli bir rol oynamıştır.

IV. Murad zamanında beyliğine son verilen Bitlis beyi Mîr Abdal'ın din, tarih, dil, biyoloji, tıp ve coğrafya gibi farklı alanlara ait dört binden fazla kitabından oluşan kütüphanesi yakılmıştır.

Kürtlerin dinsel ve dilsel kültürlerinde önemli bir yer tutan ve Kürt beyleri tarafından Kürt coğrafyasının dört bir tarafından davet edilen öğretmenler tarafından ders verilen bazı medreseler şunlardır:

- 1- Mîr Abdal Medresesi
- 2- Kızıl Medrese
- 3- Şerefiye Medresesi
- 4- Davudiye Medresesi
- 5- Qehban Medresesi
- 6- Mîr Hasan Veli Medresesi
- 7- Beş Medrese
- 8- Muradiye Medresesi : Xanî'nin eğitim ve öğretim gördüğü Bayezid'deki medresedir.

Ehmedê Xanî'nin yaşadığı dönem ve ortamda dört dil önem taşıyordu. Bunlar Kur'an dili Arapça, edebiyat dili Farsça, resmi dil Osmanlı Türkçesi, ve halkın konuştuğu dil olan Kürtçe idi.

Bu dört dile de hakim olduğu anlaşılan Xanî eserlerini kendi anadili Kürtçe olarak yazmayı tercih etmiştir. 2656 beyitlik olan "Mem û Zîn" adlı eserinde yaklaşık olarak 27000 kelime kullanmıştır. Arapça 6015, Farsca

918 ve Osmanlı Türkçesi'nin 26 kelimelerinden yararlanmıştı. 20000 civarı saf Kürtçe kelime kullanmıştır.

1927 yılında yazılmış olduğu halde, Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk'ün "Gençliğe Hitabesi"ni orjinal hali ile günümüz Türkçesi ile sadeleştirmeden okuduğumuzda bir şey anlayamaz olduğumuzu farkederiz.

Sadece bu örneği gözönünde bulundurursak, 1665 yılında "günümüzde dahi eğitim dili olmayan bir dil ile" yazmaya başlayan Ehmedê Xanî "Neden sadece Kürtçe kullanmamıştır" gibi eleştirilere cevap verebileceğiz.

Xanî, "Mem û Zîn" in 2478. beyitinde Kürtçe, Arapça ve Farsça kelimelere, beyitlerini, nükteli nazım ve edebi bir ustalık olan kelime oyunu olarak birleştirmek için kullandığını açıklamaktadır.

Xanî "Mem û Zîn"i yazarken taşın altına elini koyarak büyük özverilerde bulunmuştur. Döneminin geçerli iki dili olan ve duru şarab'a benzettiği Arapça ve Farsça yerine, gereken ilgiyi göremeyeceği için tortuya benzettiği kendi anadili Kürtçe ile eserlerini yazmıştır.

Kendisi duru şarabı bırakıp tortuyu içti
Yani inci gibi bir dil olan Kürtçe'yi seçti

Bu dili düzene koydu, verdi ona bir çekidüzen
Umum halkı için cefalar çekti bunu yaparken

Ne yapayım ki pazar kesattır, durgundur
Değerli kumaşın hiçbir müşterisi yoktur

ve pazarın kesat oluşunun temel nedeni bu dil ve edebiyata sahip çıkacak bir Kürt bey'inin olmamasıdır. Dolayısıyla Xanî'yi en çok üzen şey, özelde kendi yazdıklarını, genelde Kürt dili ve edebiyatını sahiplenecek ve iktidarıyla bunu onaylayıp teşvik edecek bir Kürt bey'inin bulunmayışıdır.

Şayet bizim de bir sahibimiz bulunsaydı
Yüksek himmetli ve söz dostu olsaydı

O zaman ilim, yetenek, kemal ve de irfan
Bunlarla birlikte şiir, gazel, kitap ve divan

Eğer yanında geçerli olsaydı bütün bunlar
Onun yanında makbul olsaydı bu paralar

O zaman manzum sözlerin bayrağını kapardım
O bayrağı dünya damının tam üstüne asardım

Şayet bize de bir kez olsun şöyle bir baksaydı
Kutlu yüzünü bir kez olsun bize de doğrultsaydı

Bu sözlerin hepsini şiir haline getirecekti
Bu pulların tümü dinara dönüşecekti

Ama her şeye rağmen Xanî, bir Kürt bey'inin yönetimini, başında Kürdün bulunmadığı bir yönetime tercih etmektedir.

Xanî'nin günümüze ulaşan ve kendisine ait oldukları kesin olan eserler dört tanedir:

- 1- Nûbehara Biçûkan
- 2- Eqîdeya İmanê
- 3- Mem û Zîn
- 4- Dîwan

1- Nûbehara Biçûkan: Çocukların İlkbaharı

Xanî Kürtçenin ilk iki dilli sözlüğü olan "Nûbehara Biçûkan" adlı eserini 1683 yılında yazmıştır. Kısa bir önsöz, 13 kıta, 220 civarında beyit ve yaklaşık 1000 Arapça kelime ile bunların Kürtçe karşılıklarından oluşan bu sözlüğünü 33 yaşında iken hazırlamıştır.

Bu Kürtçe sözlüğün giriş kısmında Kürt çocuklarının eğitimi için yazdığını açıkça belirtmekte ve çocuklara Kur'an-ı Kerim'i bitirir bitirmez ders kitabı olarak ilk önce bu sözlüğün öğretilmesini istemektedir.

Bu eser seçkin olanlar için değildir
Belki küçük Kürt çocukları içindir

Kur'an-ı bitirdikleri zaman onlar
Gözleri açılıp bilgi sahibi olmalıdırlar

Bu eser üç açıdan önem taşımaktadır.

Birincisi, Kürt alimleri, Xanî'nin bu sözlüğünü "medreselerde okutulmasını" gerçekleştirmişler ve Kur'an-ı Kerim'i bitirip medreseye başlayan Kürt çocuklarına bu kitabı ders kitabı olarak okutmuş ve ezberletmişlerdir. Medreselerin işlevini yitirdiği "Cumhuriyet sonrası"nda bile Kürt medreselerinde bu eserin okutulmasına ve ezberletilmesine devam edilmiştir.

İkincisi, çocuk edebiyatı alanında yazılmış ilk Kürtçe kitap olması

Üçüncüsü, Kürtçe yazılmış ilk iki dilli sözlük olmasıdır.

2- 'Eqîdeya İmanê: İnanç Risalesi

Xanî 70 beyitten oluşan bu eserini aruz ilminde "mutekarib" adı verilen bir vezin sistemiyle 1687 yılında yazmıştır. Bu kitapta İslam'ın inanç esaslarını bu esaslarla ilgili görüş ayrılıklarının ayrıntılarına girmeden "Sunni Eş'arî" ekol çerçevesinde işlemiştir. Nûbehar gibi Xanî bu eserini de medreselerde okutulan ders kitapları arasına katmak amacıyla Kürtçe yazmıştır. Böylece Kur'an-ı Kerim'i bitiren Kürt çocukları Nûbehar ile kendi anadillerinin temel sözcük ve terimleri ile tanışmaları, "Eqîdeya İmanê" ile de temel dini bilgileri yine kendi anadilleriyle öğrenmeleri amaçlanmıştır.

ardı gelen sayımızda

Hazırlayan: Mustafa ÖZER
Mustafaozer34@hotmail.com

"Benim için en kutsal görev Peşmerge olmaktır"

Başkan Mesud Barzani, Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) 14. Kongresi'nde yaptığı konuşmada, "Benim için en kutsal isim ve görev Peşmerge olmaktır" dedi.

Yeniden Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) başkanlığına seçilen Başkan Mesud Barzani, kongredeki tüm katılımcılara teşekkür etti.

"Bu benim en büyük ve en kutsal görevimdir"

Başkan Barzani buradaki mesajlarında, "Hizmetinizde olmak benim için büyük bir onur" diyerek şu sözlere yer verdi:

"İçtenlikle söylüyor ki ne olursa olsun her zaman yanınızdayım. En büyük ve en kutsaldır görev Peşmerge

olmaktır, ben Peşmergeyim. Ölüncüye kadar lider olmak isteyenlerden değilim."

"Bir sonraki kongreyi daha erken yaparız"

"Kürdistan ve bölgede öyle bir hava olmasını isterdim, bu kongrede izninizi isteyeceğim çünkü her başlangıcın bir sonu vardır" diyen Başkan Barzani, bir sonraki kongrenin daha erken olmasını istediğini dile getirerek şu ifadeleri kullandı:

"Ben de herkes gibi bir insanım. İstesek de istemesek de bir gün Allah'ın iradesi rücu olup, sizi bırakıp gideceğim. Bu, doğal bir şey. Ama inşallah bir sonraki kongreyi daha erken yaparız. Böyle bir hedefim var. Çünkü ölümün beni sizden ayırmasını istemiyorum. Ondan önce size 'Allah'a emanet olun' demek istiyorum."

PeyamaKurd

Sefin Dizeyi: Türkiye ile ilişkilerimizde sebepler çoktur

Kürdistan Bölgesi Hükümeti Dış İlişkiler Ofisi Sorumlusu Sefin Dizeyi, Kürdistan Bölgesi'nin komşu ülkelerle olan ilişkilerine dair konuştu.

Sefin Dizeyi, Kürdistan Bölgesi'nin Türkiye ile olan ilişkilerinde çeşitli sebeplerinin olduğunu belirterek şunları dile getirdi:

"Türkiye ile olan ilişkilerimiz dostane ilişkilerdir. Türkiye komşumuzdur. İlişkilerimiz İran ve Suriye ile de var ama Türkiye'yle olan ilişkilerimiz daha farlıdır çünkü ekonomik önemli bir noktadır.

Özellikle enerji ve petrol Türkiye üzerinden dünya pazarlarına ulaştırılıyor" diyen Dizeyi, "Bunun dışında 20

milyon Kürt kuzeyde yaşıyor. Türkiye ile ilişkilerimizde sebepler çoktur."

İran ile ilişkilere dair de konuşan Sefin Dizeyi, "İran'ın

son saldırılarına rağmen ilişkileri diplomatik düzeyde devam ediyor ve sorunları diyalog yoluyla çözmeye çalışıyoruz" diye belirtti.

PeyamaKurd

İtalya: Kürdistan Bölgesi'ni destekliyoruz

İtalya'nın Bağdat Büyükelçisi Maurizio Greganti, ülkesinin Kürdistan Bölgesi ve Irak'ı mümkün olan her şekilde desteklediğini söyledi.

Kürdistan Bölgesi ve İtalyan firmaları arasında önemli ticaret alanları olduğunu dile getiren Greganti, gıda, moda, tasarım ve

mobilya gibi çok sayıda alanda işbirliğinin sürdüğünü belirtti. Greganti, ülkesinin Kürdistan Bölgesi ve Irak'ı mümkün olan her şekilde desteklediğini vurguladı.

İrak'taki yeni hükümetten dolayı memnun olduklarını da söyleyen Greganti, "İrak hükümetini ve yeni kurumları elimizden geldiğince destekleyeceğiz. İtalya ile Irak arasında uzun süredir devam eden bir dostluk ve ortaklık var. Yeni hükümetle çalışmaya hazırız. Irak'ın önünde birçok zorlu süreç var ve mümkün olduğunca desteğimizi sürdüreceğiz" diye belirtti.

PeyamaKurd

KDP, 14'üncü kongresini Duhok'ta gerçekleştiriyor

PeyamaKurd - KDP 14'üncü kongresi bugün Duhok'ta yapılıyor. Geçmişte 13 kongre yapan Kürdistan Demokrat Partisi (KDP), ilk kez Duhok'ta kongre gerçekleştiriyor.

Yaklaşık 1000 üyeden oluşan KDP kongresi üyelerinin, başkanlık konseyi

üyelerini seçmesi ve partinin iç tüzüğünü oylaması bekleniyor.

Geçtiğimiz ağustos ayında, KDP kongresi üyeleri parti organları tarafından seçilirken, 600 üyenin parti kongresine katılacak 800 üyeyi seçtiği ifade edildi.

Kongre tüzüğüne göre seçilen üyelerin yanı sıra polit-

büro ve başkanlık konseyi üyeleri oylama olmaksızın kongre üyesi olurken, kongre üyelerinin yüzde 25'inin kadın olması gerekiyor.

KDP'nin 14'üncü kongresine yaklaşık 1000 kongre üyesinin katılması bekleniyor. Partinin son kongresi 2010 yılında yapılmıştı.

Başbakan: "İnsan, milletin hizmetkârı olmalıdır"

Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) Duhok'taki 14'üncü kongresinde konuşan Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesur Barzani, "İnsan, milletin hizmetkârı olmalıdır" ifadesini kullandı.

KDP Başkan Yardımcılığına getirilen Başbakan buradaki konuşmalarında, KDP'yle birlikte büyümeye ve başarmaya devam edeceklerini vurgulayarak, "Sayın Ölümsüz Barzani'nin kurucusu ve Sayın Mesud Barzani'nin başkanı olduğu partinin bir mensubu olmak benim için onurdur. Gururluyum" sözlerine yer verdi.

'İnsan, milletin hizmetkârı olmalıdır'

Güvenleri için parti kurmaylarına teşekkür eden Mesur Barzani, "Ölümsüz Barzani, 'İnsan, milletin hizmetkârı olmalıdır' düsturuyla hareket ediyordu. Bizler de bu düsturda olmalıyız. Her türlü sorumluluğumuzda milletimizin hizmetinde olmalıyız" dedi.

"Tek yapmamız gereken bu millete ve partiye hizmet etmektir"

Başbakan açıklamalarında, hangi görevde olurlarsa olsunlar Neçirvan Barzani'yle birlikte Kürt milletinin hizmetinde olmayı sürdüreceklerini belirterek şu değerlendirmelerde bulundu:

"Sayın Başkan'ın 'Kimseye eziyet etmeyin ve kimsenin de eziyet etmesine müsaade etmeyin' düsturunu vazifemizin önceliği yapacağız. Tek yapmamız gereken bu millete ve partiye hizmet etmektir. Sayın Başkan'a söz veriyorum."

Ayrıca Başbakan konuşmalarında, "Hem partimizi geleceğe taşımak hem de ülkemizin tecrübesini daha parlak bir seviyeye taşımak için bize gösterilen görev için çok teşekkür ediyorum" şeklinde konuştu.

PeyamaKurd

Başkan Barzani, 76 kişiye "Barzani Madalyası" verdi!

Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) 14'üncü Kongresi'nin 2'nci gününde Başkan Mesud Barzani tarafından 76 isme Barzani Madalyası'nı takdim edildi.

Duhok'ta Kürdistan Demokrat Partisi'nin 14'üncü kongresinde ilk gün Başkan Mesud Barzani, yeniden KDP Başkanlığına, Neçirvan Barzani ve Mesur Barzani ise KDP Başkan Yardımcılığına seçildi.

Kongrenin ikinci gününde Başkan Barzani tarafından aralarında Sinemxan Bedirxan'ın da olduğu 76 isme Barzani Madalyası takdim edildi.

Başkan Barzani'nin madalya takdim ettiği isimler ise şöyle: Fahri Zengene, Kerim Şengali, Arif Teyfur, Kadir Ali, Mesud Saleyi, Sinemxan Celadet Bedirxan, Kurdistan Mukriyani, Sadiye Ali Katib, Mahmud Gavan, Fuad Mirani, İsmail Boseli, Reşid Nerweyi, Yasin Taha Kerukuki, Selim Abdurrahman Selim.

PeyamaKurd

Hewpeyvîn di gel berpirsyar û rêvebirê rojnama "Diplomat" -ê ya kurdên Azerbaycanê di radiyoya "RiyaTaza"

Dema we bi xêr, guhdarên ezî!

Radyoya Rîa Taza dest bi bernameya xwe ya nû "Civak û Sîyaset" dike. Her heftê, rojên

e û mêvanê me rojnameger, berpirsyar u rêvebirê rojnama Diplomat ya kurdên Azerbaycanê Tahirê Silêman e. Berî destpêka hewpeyvîna me, ezê bi kurtî nasîya we bidim jî nenîgarîya mamoste Tahirê Silêman. Kî ye Tahirê Silêman?

Tahir Silêman - rojnameger, berpirsyarê sereke yê rojnama "Diplomat" ya kurdên Azerbaycanê yê naskirî ye. Ew sala 1954an li Komara Ermenistanê, nehîya Vêdiyê, gundê Xalîsê ji dayîk bûye. Piştî temamkirina Dibistana Navîn li Serbajarê Azerbaycanê Bakûyê, dibe xwendkarê Unîversîtêya

carşeman mêvanê bernameyê wê zanyar, karmendên civakê, nivîskar, hunurmend û sîyasetzanên kurd yê naskirî bin, yê ku weke 30 deqeyan wê bersîva pirsên me bidin derbarê rewşa sîyasî û civakî li her çar parçeyên Kurdistanê û li cîhanê. Em bi hêvî ne, ku bernameya me wê bala we bikşîne, bi gorî dilê we be û bersîva gelek pirsên we bide.

Îro bernameya me ya sêyemîn

Pêdagogiyê ya beşa zimanê azerî, zanîngehê di sala 1980an da kuta dike.

Piştî xitimkirina zanîngehê vedigere Ermenistanê, nehîya Vêdiyê (niha Ararat) gundê Develîyê û di dibistana navîn da cara yekemîn wek mamostayê zimanê kurdî û azerî dest bi mamostatîyê dike. Wan salan karekî êgin dike di asta bilindkirina hesîna welatparwarîyê de, der-

barê Kurd û Kurdistanê da agahîyan dide gelê Kurd yê n Ermenistanê, kasetên dengbêjên Kurdan lihev zêde û belav dike, ji Ewropayê rojnama û kovaran distîne û digihîjîne gel, karekî millî û neteweyî dimeşîne, bi giştî dibe fedaiyê gelê xwe.

Ji perçeyên Kurdistanê û Ewropayê gelek mêvanen welatparêz tene mala wî, bona van pêwendîyan gelek caran KGB-ya Ermenistanê, Azerbaycanê, Qazaxistanê û Sovyeta berê ewî nerihet kirine. Di sala 1988-ê gava navbera Azerî û Ermenîyan de li ser Qerebaxa Çîya şer dest pê bû, bi hezaran malbatên Kurdên musulman û herweha malbata Tahirê Silêman jî koçber dibe û diçe bajarê Bakûyê cî û war dibe. Ji wê salê vir de xebata rojnamevanîyê dike. Di hîlbijartinên serokê Asêrbaycanê ya 9 cotmeha sala 2013 an Tahir Sulêman bibû namzedekî li ser cîyê serokê Azêrbaycanê. Tahir Silêman ji sala 2011 an serokê Yekîtiya civata kurdên Azêrbaycanê ye ji sala damezirandina we sazîyê (2011) hate roja îro.

Mamoste Tahir zewiciye, xwedîyê kurekî ye. Xanima wî Nîgara Mihemmed û kurê wî Îsmayîl, yê ku Unîversîtêya aborîyê temam kirîye, di xebata rojanamê de alîkarîya bêhempa didin birêz Tahir. Malbata Tahirê Silêman bi giştî xizmeta Kurd û Kurdistanê dike. Tahir Silêman vê demê di gel malbeta xwe li paytextê Azerbaycanê li Bakûyê diji.

Dîroka rojanamê

Rojnama Diplomat ji meha sibata sala 2003-an ve dest bi weşanê kirîye. Rojname bi çar zimanan - kurdî, azerî, rûsî û tirkî tê weşandin. Bi sedema aborî

di nava hine deverên Kurdistanê Bakûr de jî tê belavkirin.

Rojname di malpera xweda bi awayê pdf ê jî tê belavkirin.

Guhdarên ezîz, çava êdî me

cara yekemîn rojname, du mehan carekê dihat weşandin. Di demekî kurt de xwendevanên wê zêde bûn. Piştî wê, mehê carekê dihat weşandin. Niha heftê carekî tê weşandin. Di rêdaksiyonê da ji bilî malbata Tahir Silêman, hinek kes belaş alîkarîyê didin. Rojnameya ku pirsgrîkên kurdên li Azerbaycanê dijin tîne rojevê, tevî mijarên aktuel yê n sîyasî û civakî, her wiha cîh dide çand û dîroka kurdan. Rojname ji 16 rûpêlan pek te. Rojname Diplomat li bajarê Bakû ya paytexta Komara Azerbaycanê ronahî dibîne. Tîrajya rojanamê, yanî her hejmarek 2500 nuxe ye. Rojname xwe digihîne xwendevanên li Azerbaycanê, nava Kurdên Rûsyayê, nava Kurdên komarên Asiya Navîn, herwisa jî

hûn agahdar kir Rojname Diplomat li Azerbaycanê derdikeve û bi 4 zimanan - kurdî, azerî, rusî û tirkî weşana xwe dike. Ji bo vê yekê me gelek girîng dît ku di derbarê vê rojanamê de û rola wê yê sîyasî û herweha bandora rojanamê li ser kurdên Azêrbaycanê û derheqa rewşa wan xwendevan û radyoguhdarên me bidin agahdarkirin. Em ji stûdyoya Radyoya Rîa Taza birêz Tahirê Silêman re li paytextê Azêrbaycanê Bakûyê bi radyotêlêfonê ve hatin girêdan.

Fermo, guhdarîya pirsên min û bersivên rêvebirê rojanama Diplomat ya kurdên Azerbaycanê birêz Tahir Silêman bikin. Amedekar û rêvebira bernameyê Bêlla Stûrkî ye. Guhdarî xweş ji we re gelî rêz-daran.

"Niha li wir ji sedî 4 an 5 ciwanên Kurd dikarin Kurdî biaxivin. Li her derê asimilasyon li ser Kurdan hatiye meşandin, lê ez bawer nakim li cihêkî din qasî ya li ser Kurdên Azerbaycanê gihêştibe armanca xwe."

Kurdên Qafkasya ji Kurdên êzîdî û misilman pêk tînin. Kurdên Misilman ên li Qafkasan, Kurdên Azerbaycanê ne. Di nava Kurdên Azerbaycanê de him Sunnî him jî Şîî hene. Mîna Kurdên li cihên cuda, mijara asimilasyonê ji bo Kurdên Azerbaycanê jî metirsiyeke mezin e.

Ciwanekî Kurd ê li Azerbaycanê ku di wî demê de Serokê Komelaya civata Kurdên Azerbaycanê "Rojhat" Nijat Cebraîlov re li ser Laçîn, asimilasyon, hewldana wan a parastina çanda Kurdî û Yekîtiya Ciwanên Kurdên Azerbaycan (Rojhat) nerînên xwe bi me re parve kirin. Di koçberîya Laçînê da Nijat Cebraîlov jî ji malbata xwe gelek kesan wenda dike, birayê wî tê kuştin.

"Herkes bi Kurdî diaxiffi"

Cebraîlov pirsar: "Koçberkirina ji Laçînê li ser ciwanên Kurd travmayeke çawa ye? Wiha dibersivîne: "Niha li wir ji sedî 4 an 5 ciwanên Kurd dikarin Kurdî biaxivin, belê li her derê asimilasyon li ser Kurdan hatiye meşandin, lê ez bawer nakim ew asimilasyon qasî ya li ser Kurdên Azerbaycanê gihêştîye armanca xwe. Tê bîra min gava ez li Laçînê bûm, herkes Kurdî diaxiffi. Min jî bi Kurdî xeber dida. Jiyana me bi Kurdî û Kurdewarî bû. Ciwanên me hama bêjin ne Kurdî fehm dikin ne jî diaxivin."

Kurdên Azerbaycanê

Nijat Cebraîlov bibîr dixê ku li Laçînê êdî Kurd nema ne û wiha berdewam dike: "Wexta Karabax hate dagirkirin tevahî Misilman ji

wê derê derketin. Kurdên wê derê jî ji ber piranî Misilman bûn, koçber bûn, yek Kurd niha li wê der najî. Di komkujiya Xocali jî gelek Kurd hat qetilkirin."

"Di rê de hezaran mirovê me mir"

Di nava Kurdên Azerbaycanê de merov gelek cara li rastî navê "Laçîn" tê. Laçîn wek cihê bav û kalan bi nav dikin. Cebraîlov pêvajoya hatina Azerbaycanê wiha bibîr tîne: "Dema em ji Laçîn derketin, em sift û tazî man, tiştêkî me nema. Tenê di rê de me bi hezara mirovê xwe wînda kirin. Em li konan de man, li derve man. Ti dijberîya me hemberî gelên Ermenî tune ye. Lê tiştê me ji ya jî zû bi zû nayê jibîrkirin."

Nasnameya xwe vedîşêrin

Her wiha Nijat Cebraîlov derbarê rewşa Kurdên niha li Azerbaycanê dijin û hejmara wan de jî wan

vanê; pir belavbûyî dijin."

"Kes nîne dersê bide zarokan"

Nijat Cebraîlov bi lêv dike ku li gor zagonan ti astengî nîne ji bo perwerdehiya Kurdî lê kes nîne dersê jî bide û wiha pê de diçe: "Di fermiyetê de dersên Kurdî hene lê hînkê nîne. Demeke di komela Ronahî de kursên Kurdî hebû lê niha ew jî nîne. Ji bo pêşîya asimilasyonê bigirin, çî ji destê me tê, em dikin. Lê ji bo pêşîgirtina asimilasyonê rastî ne ewqas zanebûna me heye û ne jî derfetên me. Pirsgrîkê aborî ger em çareser bikin, bawer bikin emê pir tişt bikin."

Cebraîlov dibêje ku ji bo alîkarî xwestinê çûne cem karsazên Kurd a li Azerbaycanê kar dikin lê belê tu encam bidest nexistine.

Jehra nijadperestî ya dewleta Tirk

Kurdên Azerbaycanê her çiqas ti tîkilî û pêwendîya wan di warê sîyasî û heqûqî de bi dewleta Tirk ve tune bi jî, şerê 30 sala dawî ku li Tirkîyeyê di navbera PKK û dewleta Tirk re qewimî bi awayeke neyinî bi bandor dibin. Tirk û Azerîyan a bi solaga "Du dewlet yek milllet" tevdigerin. Ji ber wê jî bi rîya dewlet û çapemenîya Tirk dijberîya Kurdan li Azerbaycanê jî hatiye pêşxistin. Nijat Cebraîlov vê rewşê wiha bi lêv dike: "Di demeke nêzîk de li wir boksorekî Kurd tevî pêşbirka nawneteweyî bû. Navê wî Anar Suleymanov bû, li ser navê Azerbaycan tevî pêşbirkan bû lê bi eslê xwe Kurd û Laçînî bû. Çar caran bûbû şampiyon. Gava cilên boksof

derdikeve dikê, di beramberî ala Azerbaycanê ala Kurdistanê jî bi cilê xwe ve dike. Hinek nijadperestên Azerbaycan dest bi propagandayê qirêj kirin. Gotin ew zilam PKK'î ye û cudaxwaz e."

Avakirina Komela Rojhat

Nijat Cebraîlov têkildarî sazkirina komelaya Rojhat wî van gahiyan dide: "Me di 2011'an de bi daxuyaniya çapemeniyê damezirandina Komeleyê ragihand. Di serî de ewqas eleqa tunebû li hemberî me lê piştê me dît ji her derê ne tenê Kurdên Azerbaycan li Ewropa û welêt bi mere dikevin tîkilîyê, kêfxweşiya xwe tînin ziman. Piştê me ji xwe re ofîsek girt û li gor qeweta xwe me hin tişt kirin. Komele ji bo ciwanên wir bû hêvî. Pir ciwanên me bi saya Komelê dîsa Kurdîtiya xwe nas kir. Dîsa di serî de ti çavkanî û pirtûkên me tunebûn. Piştê ji welêt û ji Ewropa pirtûk hatin ji me re. Lê piştî demekî ji ber pirsgrîkên aborî me ofîsa xwe girt."

"Em bi Kobanê û Şengalê şanaz in"

Herî dawî Nijat Cebraîlov li ser berxwedana Kobanê û Şengalê û her wiha serkeftina HDP'ê jî bi wan hevokan hestên xwe tînin ziman: "Wek her Kurdî Kobanê û Şengalê ji bo me jî hem bû cihê birîne him jî şanaziyê. Em ji xort û keçên canfeda pir şanaz in. Bi saya wan dîsa dinya dît ku Kurd hene û li ser linga ne."

Dîsa serkeftina HDP'ê jî ji bo kêfxweşiyeke pir mezin bû."

İBRAHİM BULAK, YENİ ÖZGÜR POL

Peyama serok Barzanî bo kongreya 14an a PDKê

Serok Barzanî derbarê destpêkirina Kongreya 14 a PDKê pîrozbahî li tevahiya endam û alîgirên partiyê û xelkê Kurdistanê kir û ragihand, "Hêvîdarim encam û rasperdeyên Kongreya 14 a PDKê di

xizmeta berjewendiyên bilind ên gelê me de be."

Partiya Demokratî Kurdistanê îro Pêncşembê 3ê Mijdara 2022an kongreya xwe ya 14an li bajarê Duhokê saz dike. Di kongreyê de ku dê 3 rojan dom bike, zêdetir ji 1000 nûner amade bin.

Serok Mesûd Barzanî di twîtekê de amaje bi destpêkirina kongreyê kiriye û ragihand, "Hêvîdarim encam û rasperdeyên Kongreya 14 a PDKê di xizmeta berjewendiyên bilind ên gelê me de be."

Berdevkê PDKê, Mehmûd Mihemed jî di hevpeyvînekê de ku pêşkêşkarê Rûdawê Senger Ebdurehman pê re encam da, derbarê Kongreya 14 a PDKê de têkildarî egera guhertinên bingehîn di serokatî û polîtboruya partiyê de axivî û got, "Em niha nikarin ti biryarekê bidin, ku gelo dê guhertin bê kirin an na. Ew tişt hemû girêdayî gotûbêjên nêrînên endamên kongreyê dibe, ku gelo ew ji bo paşeroja partiyê çi tiştî baş dibînin."

Mehmûd Mihemed derbarê naveroka kongreyê de jî ragihand, "Dibe ku di demên pêş de encam di çapemeniyê de bîn weşandin, lê pêvajoyê xwe û nîqaşên di nava kongreyê de; ew girêdayî partiyê ye. Lewma tenê endamên kongreyê beşdarî van nîqaşan dibin, û ji bo raya giştî nabe."

Di vê kongreya PDKê de ti mêvanên biyanî nehatine vexwendin. Berdevkê PDKê têkildarî vê yekê jî ji Rûdawê re got, "Piştî belavbûna vîrusê û hinek tedbîrên li hember van pîrsgirêkan û rewşa heyf, me biryar da ku em mêvanan venexwînin, lê bi peyaman bi me re bin, û hemû aliyên ku dostên me ne hatine agahdarkirin."

Derbarê guhertina di hejmara endamên serkirdayetiyê de jî, Mehmûd Mihemed diyar kir, "Heya niha, hejmar heman a berê ye, 51 bi 9 endamên yedek. Lê dîsa ev yek dikare di Kongreyê de were nîqaşkirin."

rojvakurd.com

Behsa vegera PDKê bo Kerkûkê tê kirin

Li gor rêkeftina di navbera aliyên pêkhênerên hikûmeta nû ya Iraqê de û karnameya kabîneya Sûdanê, divê di heyama 6 mehên bê de hemû baregehên li Kerkûkê yê ku hatine dagirkirin bîn valakirin û PDK vegere bajêr.

Endamê kongreya 14 a Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) Mihemed Xorşîd jî K24ê re ragihand, pîrsa vegera PDKê bo Kerkûkê, girêdayî bi cîbicîkirina rêkeftina di navbera aliyên de ye ku ji bo pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê hatibû îmzekirin.

Diyar kir jî, li gorî wê rêkeftinê, ew xal di karnameya kabîneya Sûdanê de hat cîbicîkirin û li parlamentoya Iraqê hatiye pesendkirin ku divê di heyama 6 mehên bê de, tevahiya baregeh û avahiyên li Kerkûkê hatine dagirkirin, werin valakirin û rewşa van deveran di warê îdarî û ewlehiyê de were asayîkirin.

Mihemed Xorşîd her wiha tekezî li ser vegera PDKê bo Kerkûkê jî kir û ragihand, Her çend e pêştir aliyên Iraqî piştî avakirina hikûmetê li ser sozên xwe namînin, lê wê carê jî ew ê her hewleke xwe bidin ji bo ku hikûmeta Iraqê pabendî soza ku li ser îmze kiriye bibe.

Mihemed Xorşîd ku berî kongreya 14emîn a PDKê, berpîrsê liqê Kerkûkê ye PDKê bû, ragihand, niha PDK li Kerkûkê jî berê bihêzîr e û ferqa dengên wê ligel YNKê, tenê 20 hezar deng e.

darkamazi.info

Serok Barzanî: Li cem min nav û erkê herî mezin û pîroz Pêşmergetî ye û ez Pêşmerge me

Serok Mesûd Barzanî di Kongreya 14an a Partiya Demokratî Kurdistanê (PDK) de gotarek pêşkêş kir û ragihand "li cem min nav û erkê herî mezin û pîroz, Pêşmergetî ye û ez Pêşmerge me."

Gotara Serok Barzanî wiha ye:

"Ji bo vê baweriyê jî dil spasiya we dikim; şerefeke mezin e ku ez di xizmeta we de me lê ez jî dil û can dixwazim ji we re dibêjim ku ez çî bim, li cem min nav û erkê herî mezin û pîroz Pêşmergetî ye û ez Pêşmerge me.

Ez ne ji wan kesan im ku heta dema ku dimire bixwaze serok yan jî berpîrs be. Xwezî li Herêma Kurdistanê û herêmê jîngeh û rewşeke wiha çêbibûya, min di vê kongreyê de destûra we bixwesta. Ji ber ku her destpêkek dawiyeye wê heye. Her kes çiqas mezin û pileya wî çî be, dê rojek were terka we bike.

Ez jî mirovekî wek her kesî me. Em bixwazin nexwazin, rojek ku îradeya Xwedê pêk hat, ez ê terka we bikim. Ji ber vê yekê vî asayî werbigirin lê bi hêviya ku di kongreya bê de, eger em zûtir jî bikin, ez ê bikaribim vî emanetê radest bikim, ji ber ku ez naxwazim mirin, min ji we veqetîne. Ez dixwazim berî wê xatir ji we bixwazim. Lê niha ji bo em berde-

wam bin, PDK berdewam be, ji ber ku hûn wiha dixwazin ez spasiya we dikim û ez ê di xizmeta we de bim.

Hevalno, li cîhanê her mirovek xwedî hin taybetmendiyên e. Ê me jî hin taybetmendiyên me hene. Berî ku bimire, Cenabê Barzanî wesiye ji min û Kek Îdrîs re kir û got, divê hûn di du bedenan de bibin yek can. Şikir ji Xwedê re me wesiyeta wî pêk anî. Ne wek canek di du bedenan de, ez her tim amade bûm ku xwe bixim şûna Kek Îdrîs û di şûna wî de bim. Qeder ne di destê mirovan de ye, di destê Xwedê de ye, heger di destê min de bûya, min dê xwe di şûna Kek

Îdrîs de daniya ji bo ku ez biçim û Kek Îdrîs bimîne lê ne di destê min de bû.

Niha jî weke ku min di gotara xwe de anî ziman, ez pîrozbahiyê li we û hemû alîgir û dilsozên gelê me dikim ku kongreya me wê bibe kongreyeke taybet û di heman demê de serxasiyê ji wan kesên ku xwe hazir dikirin ji bo PDKê Fatîhayê bixwînin.

Ji bo ku rewşê rêkûpêktir bibe û em bikarin bi rêve bibin, ez pêşniyar dikim ku hûn Nêçîrvan ê kurê Kek Îdrîs wek cîgirê serokê PDKê bipejirînin. Ez ji we re serkeftinê dixwazim û em ê kongreyeke taybet pêk bînin."

KDP.info

Li Stenbolê meşa li dijî êrîşên dewleta Tirk ên bi çekên kîmyewî

Li dijî êrîşên dewleta Tirk ên bi çekên kîmyewî, li Stenbolê meşek hate lidarxistin. Polîsan êrîşê birin ser çalakgeran û gelek kes destgîr kirin.

Meş ji aliyê Kongreya Demokratîk a Gelan (HDK), Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) û Yekîtiya Têkoşînê ya Yekbûyî (BMG) ve hate lidarxistin.

Di meşê de êrîşên dewleta Tirk ên bi çekên kîmyewî yê li Zap, Avaşîn û Metînyê hatin şermezarkirin.

Di meşê de ku li kolana Mîs a navbera Şîşane û Îstîklalê bi tilîliyan destpê kir, dirûşmên "Zext nikarin bi me" û "Na ji sûcê li dijî mirovahiyê re" hatin qîrîn.

Polîsan hewl dan li pêşiya çalakgeran bibin asteng ku berê xwe dan kolana Îstîklalê. Li ser vî yekê bi sedan kes li gelek kolanên ber bi Kolana Îstîklalê li hev kom bûn.

Endamên HDK, HDP, BMG û dayikên Nobeda Edaletê jî di nav de girseya gel xwest xwe bigihîne Kolana Îstîklalê, lê belê 2 kes hatin destgîr kirin.

Piştî çalakgeran Nobeda Edaletê Kumrî Akgul a li kolanê dest bi çalakiya rûniştinê kir, bi lêdanê hate destgîr kirin. Kesên hatin destgîr kirin dirûşma "Maf, hiqûq, edalet" qîriyan.

Çalakgerên ku xwe gi handin Lîseyaya Galatasarayê, ber bi Kolana Îstîklalê ve dest bi meşê kirin û êrîşên bi çekên kîmyewî şermezarkirin.

Polîsan êrîşê birin ser çalakgeran û gelek kes bi lêdanê destgîr kirin.

LI KOLANAN BERXWEDAN MEZIN DIBE

Berxwedana girseyê ya li dijî êrîşa polîsan berdewam e. Tunela Taksîmê ku wê "Meşa Mirovahiyê" lê bihata kirin, ji hêla polîsan ve hatiye dorpeçkirin. Girseyê li Qada

Şîşaneyê bi dirûşmên "Şehîd namirin" û "Li dijî faşîzmê mil bidin milê hev" dest bi meşê kir.

Li ser êrîşa polîsan jî girse belavî kolanan bû û meşa xwe didomîne. Koma ku derketî Cehdeya Îstîklalê jî ber bi Şîşaneyê ve dimeşe.

Di heman demê de polîsan Parlamenterên HDP'ê Sezaî Temellî, Ayşe Acar Başaran, Gulîstan Kiliç Koçyîgît, Tayîp Temel û gelek kesên din li Kolana Beykozê dorpeç kiriye.

Di vî navberê de koma ku li Kolana Îstîklalê bi astengiya polîsan re rû bi rû ma ber bi Tarlabasî ve meşiyên. Koma ku ketin sûka taxê dirûşmên "Kurdistan wê ji faşîzmê re bibe goristan" berz kirin.

Li aliyê din Parlamenterên HDP'ê Gulîstan Kiliç Koçyîgît, Fatma Kurtalan, Sezaî Temellî, Tayîp Temel û Ayşe Surucu yê ku li ber avahiya Baroya Stenbolê hatin dorpeçkirin, daxuyanî dan.

TEMELLÎ: LI HER DERÊ DENGÊ XWE BILIND BIKIN

Sezaî Temellî got, "Îro em li beramberî rejîmek wisa ne ku, her kesê li dijî şer derbikeve û destgîr dike û digre. Şebnem Korur Fincancı îro bi neheqî û bêhiqûqî di girtîgehê de ye. Tiştên ku Fincancı anî ziman

me jî dubare kir. Ji ber ku bikaranîna çekên kîmyewî sûc e, di heman demê de sûcê mirovahiyê ye. Yê ku li hember wê rawestî şîrkên wê ne. Îro em encama rastiya şer bi hev re dijîn. Li dijî şer deng derxistin, li dijî xizaniyê deng derxistin e. Ji ber vî yekê em dibêjin, li her derê dengê xwe bilind bikin."

TAYYÎP TEMEL: HEYA KU BÊ LÊKOLÎN KIRIN EM Ê LI KOLANAN BIN

Parlamenterê HDP'ê Tayyîp Temel diyar kir ku li Silopiya û Stenbolê bi hezaran kes li dijî êrîşên kîmyewî daketin qadan.

Temel got, "Lê belê bi dehan rêveber û endamên partiya me hatin destgîr kirin. Îro jî bi helîkopterên xwe û bi hezaran polis, hewl didin me asteng bikin. Lê astengkirina wan rastiya kîmyewî naguherîne. Tiştên îro li vir qewimîn û li Silopiyayê qewimîn nîşan didin ku desthilatdarî sûcdar e. Ji ber vî yekê heta ku ev îdiayên çekên kîmyewî neyên lêkolînkirin em ê li qadan bin. Çi dibe bila bibe, em ê dev ji vî bernedin." Girseya ku li kolanên derdikevin Kolana Îstîklalê çalakiya xwe berdewam kirin û piştî derbasî ber Rêxistina HDP'ê ya Stenbolê bûn.

anfkurdi.com

Serok Barzanî: Hêvîdar im encamên kongreyê di xizmeta berjewendiyên bilind ên gelê me de bin

Serok Mesûd Barzanî îro Pêncşema 03.11.2022yê, bi boneya destpêkirina 14emîn Kongreya Partiya Demokrat

a Kurdistanê (PDK) li Duhokê, peyamek di tora xwe ya fermî yê "Twitter" de belav kir.

Peyama Serok Barzanî wiha ye:

"Îro 14emîn Kongreya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li Duhokê dest bi karên xwe kir.

Bi vê boneyê, pîrozbahiyê li hemû endam û alîgirên PDK ê û gelê Kurdistanê dikim. Hêvîdar im encam û raspardeyên Kongreya Çardemîn a PDK'ê di xizmeta berjewendiyên bilind ên gelê me de bin."

KDP.info

Xwepêşandanên li Rojhilatê Kurdistanê û Îranê li gel destwerdanê didomin

Xwepêşandanên li Rojhilatê Kurdistan û Îranê li gel êrîş û destwerdana hêzên dewletê bênavber dewam dikin. Di encama êrîşa hêzên Îranê de xwendekar Nesrîn Qadir jiyana xwe ji dest da.

Xwepêşandanên li Rojhilatê Kurdistan û Îranê piştî qetilkirina Jîna Emînî ya ji aliyê 'polîsên exlaqî' ve destpê kir, her diçe belav dibin. Di xwepêşandanên doh de xwendekara Zanko Nesrîn Qadir a xelkê Merîwanê ji aliyê hêzên Îranê ve hate qetilkirin.

Li Merîwanê bi şev şênî daketin qadan, li ser rê agir dadan û nerazîbûnên xwe nîşan dan. Li Taxa Hesen Axa ya Sine jî xwepêşandêr li kolanan bûn û agir dadan.

Li Mihabadê xwepêşandan şevê jî hebûn û şênîyan dirûşmên 'Jin, Jiyan, Azadî' qîr kirin. Dikandarên Seqizê jî ji bo piştigiriya bi xwepêşandan deriyên dikanên xwe venekirin û bi vî rengî helwesta xwe ya li ber Komara Îslamî ya Îranê nîşan dan. Di serî de li paytext Tehran û gelek deverên din xwepêşandan dewam dikin. Rêxistina Mafên Mirov a Îranê daxuyaniyek da û diyar kir ku 304 kes hatine qetilkirin. Li gorî daxuyaniyê 41 kes temenê wan jêrî 18 salî ye, 9 zarokên keç in, 3 jî Efganî ne. Rêxistinê diyar kir ku herî zêde li Sîstan, Belûçîstan, Mazenderan, Tehran, Sine û Gilanê mirov hatine kuştin.

anfkuirdi.com

Moşeka fezayê ya Çînê bi ser dinyayê de ket!

Hat ragihandin ku moşeka Çînê ya ji Stasyona Tiangong 31ê Cotmehê bo fezayê hatibû pekandin û piştê jî kontrolê derketibû, bi ser Zeryaya Pasîfîkê de ketiye xwar.

Metirsî hebû moşeka bi giraniya 23 tonan, li ser devereke sivîl bikeve xwar ku ji aliyê Çînê ve jî ti daxuyaniyek derbarê wê de nehatibû dayîn. Femandariya Hêzîna Fezayî ya Amerîkayê îro 4ê Mijdarê li ser Twitterê ragihand ku moşeka Çînê ya bi navê Long March 5B ku ji kontrolê derketibû, li demjimêr 13:01ê bi ser Zeryaya Pasîfîkê de ketiye xwar û ti ziyaneke çenekiriye. Piştî ketina moşeka navborî hîn jî Çînê daxuyaniyêke fermî nedaye.

PeyamaKurd

Encamên hilbijartinên Komîteya Navendî ya PDK'ê hatin pesendkirin

Komîta Dadweran a 14emîn Kongreya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) encamên hilbijartinê endamên Komîteya Navendî ya PDKê pesend kirin û navên endaman ji aliyê Komîsyona Hilbijartinan a PDKê ve hatin ragihandin.

Roja 3ê Mijdara 2022an, 14emîn Kongreya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li bajarê Duhokê bi beşdariya zêdetir ji 1000 endamî dest pê kir û îro jî bi merasîmekê ku tê de encamên hilbijartinê endamên Komîta Navendî û gotarekê ji aliyê Serok Barzanî ve bi dawî bû.

Di kongreyê de 10 endamên Komîta Navendî ya PDKê bi awayekî rasterast ji aliyê kongreyê ve hatibûn destnîşankirin, ew jî ev in: Fazil Mîranî, Mehmûd Mihemed, Ezedîn Berwarî, Ebdulmuheymin Barzanî, Azad Berwarî, Kemal Kerkûkî, Hoşyar Zêbarî, Fuad Husên, Zeîm Elî û Arîf Teyfûr.

Duhî di roja sêyem a Kongreya 14emîn a PDKê de, bi beşdariya 1056 endamên kongreyê, proseya dengdanê ji bo hilbijartinê Komîteya Navendî ya PDKê hat kirin û 129 namzedan li ser wer-

girtina 41 kursiyên ketin hevrikiyê.

Îro Yekşemê 6ê Mijdara 2022an di merasîma bidawîhatina 14emîn Kongreya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) de, Komîta Dadweran encamên hilbijartinê endamên Komîteya Navendî ya PDKê pesend kirin û navên endaman ji aliyê Komîsyona Hilbijartinan a PDKê ve hatin ragihandin.

Navên namzedên ku di hilbijartinê Komîteya Navendî de bi ser ketine:

Sîdad Barzanî
Rêbar Ehmed
Îsmail Haçik
Omîd Xoşnaw
Elî Ewnî
Eşwaq Caf
Serbast Lezgîn
Elî Husên
Aras Heso Mîrxan
Emîna Zekrî
Dilşad Şîhab
Segvan Halo
Muhsin Kemal Gerdî
Sîrwan Barzanî
Behram Elî
Zagros Fetah
Elî Teter
Nûrî Osman Şingalî
Hêmin Hewramî

Necat Elî

Hîwa Ehmed
Omîd Sebah
Paştîwan Sadiq
Çinar Seîd
Cafer Emînîkî
Ebdulxaliq Bapîrî
Şaxewan Ebdullah
Guhdar Şêxo
Serbest Trwanşê
Bilind Îsmail
Evîn Hirûrî
Newzad Hadî
Ehmed Kanî
Sanaw Ferîdûn Ciwanroyî
Arî Nanekelî
Lîza Felekedîn
Viyan Silêman
Vala Ferîd
Hemîd Elî
Salar Osman
Hîwa Geylanî
Navên Namzedên Yedek:
Sasan Ewnî
Diyarî Husên
Mihemed Xurşîd
Bervan Hemdî
Çiya Herkî
Sebah Beytullah
Qadir Qaçex
Nazim Herkî
Civan Rojbeyanî

Îbrahîm Biro: Amerîka ji derbasbûna HTŞê bo nav Efrînê agahdar bû

Berpîrê Têkiliyên Derve yê Encumena Niştîmanî ya Kurd li Sûriyê (ENKS) Bro amaje bi tekê kir ku haya Amerîkayê ji wê yekê hebûye ku Desteya Tehrîr El-Şam Derbasî Efrînê bibe û got "Bêdengiya Amerîkayê di çar rojên pêşî de ji derbasbûna HTŞê, ew bêtir wê gumanê çêdike, ew jî li gel Tirkiyê haya wan ji wê derbaskirinê heye. Paşê Amerîkayê nêrinek derxist weke aliyek hiyad bêtir ku bibêje ev teror in. Nêrina xwe ya pêşî Amerîka got gerek ew şerê di wê deverê de raweste, lê piştî ku dîtî ku ew nêrin cihê xwe danagire, nêrineke din derxistin got ev teror in divê derkevin. Yanî dewleteke weke Amerîka nêrineke wisa sist û lawaz li hember wê da, dihle ku ew guman çêbibe ku haya Amerîkayê ji wê derbaskirinê heye."

Îbrahîm Bro ragihand ku hêviyên wan ji danûstandinên bi YPGê re gelek lawaz in û got "Polîtîkayên wan ên şaş dê ji bo

herêma me bibe metirsî."

Îbrahîm Bro got "Rewşa Kurdistanê Sûriyê bi dirûşmên hevgirtinê nayê çareserkirin. Erdnîgariya me hewce dike ku em bi gelê Sûriyê û welatên cîran û bi taybet

Tirkiye û Herêma Kurdistanê re peywendiyên baş hebin." Wî rexne li YPG'ê girt ku têkiliyên xwe yên bi Sûriyê û Tirkiyeyê re xirab dike, di heman demê de tiştê çareser nake.

darkamazi.info

Mesrûr Barzanî: Ez xwe wek xizmetkarê gelê xwe dibînim

Barzaniyê Nemir ku wiha kerem kiriye 'Mirov divê xizmetkarê gelê xwe be' kiriye serkarê jiyana xwe, em di her erk û postekî de bin, divê em xizmetkarê gelê xwe bin, her post û wezîfeyek li cem min erk û berpirsyarî ye."

Tekez jî kir: "Ez li her cihê bim, ez xwe weke xizmetkarê cenabê we û gelê xwe dibînim, ez soz didim ku em ligel birayê xwe yê Birêz Kak Nêçîrvan Barzanî di siya Cenabm Serok de di xizmeta we de bin û hemû wan prensîpên ku PDK li ser wan hatiye damezrandin, pabend bin." Mesrûr Barzanî diyar kir: "Ez soz didim Cenabê Serok, her wek çawa we kerem kiriye, 'Eziyetê li kesî nekin û eziyeta ji ti kesî jî qebûl nekin', em vê yekê bikin pêşîneya karê xwe û em li ser wê berdewam bin. Tiştê ji me tê ji bo xizmeta vê partiyê û vî gelfî, em li ser wê berdewam bin û teksîr nekin, Xweda alîkarê me be ku em bikarin van salên li pêş me zêdetir di xizmeta cenabê we de bin, em bikarin hem partiya xwe ser bixin, hem jî ezmûna welatê xwe ber bi qonaxê geştir û pêşketîr bibin, careke din gelek spasîya we dikim ji bo vê baweriyê." **KDP.info**

Di Kongreya 14an a Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) de Mesrûr Barzanî wek Cîgirê Serok Barzanî hat hilbijartin û di kongreyê de gotarek pêşkêş kir û di gotara xwe de ragihand: "Cihê şanaziyê ye ku ez endamê partiyekê bim ku Cenabê Barzaniyê Nemir damezrînerê wê û Serok Barzanî serokê wê ye."

Mesrûr Barzanî diyar kir: "Gelek spasîya birayê xwe yê Birêz Kak Nêçîrvan Barzanî dikim ji bo vê pêşni-

yarê, ez xwe deyndarê we hemûyan dibînim, her wek Cenabê Serok kerem kiriye, em hemû ji ber PDKê mezin in, em bi hev re dikarin bi ser bikevin."

Herwiha destnîşan kir: "Ji bo min şeref û şanazî ye ku endamê partiyekê bim ku Cenabê Barzaniyê Nemir damezrînerê wê û Cenabê Serok Barzanî serokê wê partiyê ye."

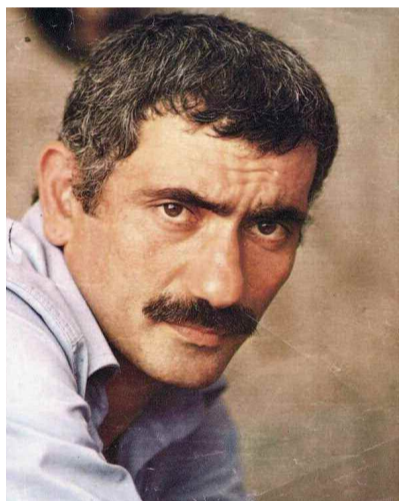
Mesrûr Barzanî got: "Ez spasîya baweriyê we birêz û xoşewîstan dikim, min her dem fermana Cenabê

Ji Evîna Rojên Kevin: Gelo Ew Bav û Diya Yılmaz Goney Bûn?

Di bîranîna 38 saliya koçkirina Yılmaz Goney de/ 2022, ez li sala 1982an vegeryam, ew sala ku Yılmaz Goney bi filmê xwe (YOL), beşdarî di festîvala (Kan)ê ya sinemayê de, li Fransayê kir, Xelata Zêrîn stand û zulm, zor û perîşaniya gelê kurd di dinyayê de belav kir.. hem jî ez li roja 9ê Îlûna 1984an vegeyriyam, ev roja ku Yılmaz Goney ji berî 38 salan ve di nexweşxaneyêke Parîsê koça dawî kir.

Van her du bûyerên şad û şîn, ez li wan xelkên Zazî yên ku di dawîya salên 1940î hatibûn gundê me Doda, vegevandim.. Erê.. ez li biçûkaniya xwe vegevandim.. Bi wê vegeve re gelek tişt û mişt hatin bîra min; gundê min Doda û çîrok û çîvanokên ku zilamên gund li ber dîwarên malan ji hev re digotin.. Gelek caran ez li kêleka wan zilaman rûdiniştim û min ji xwe re li wan guhdarî dikir..

Wan zilaman ji hev re behsa Seferberlikê, mehcirîya xelkên eşîra Hesên û Heyderan dikirin, behsa fermana fila dikirin û behsa sala xelkên Zazî yên ku di salên 1940î hatibûn gundê me Doda dikirin û ji hev re feqîrtî, belengazî û perîşaniya wan digotin û ew sal bi navê (Sala Zazîyan), bi nav dikirin. Ji gotinên wan zilaman li dor wan mehcirên Zaza ev bûn; "Di nav wan mehcirên xelkên Zaza de ku hatûn Doda, (Hemîd) hebû, navê jina wî (Gulo) bû û kurekî wan 10-12 salî

hebû.. hejar û perîşan bûn.. Hemîd li tembûrê dixist.. stranên bi xem digotin.. Bi kurmancî nizanibûn, bi zazakî û tirkî xeber didan.. Çend salekî li gund man û ber bi Mêrdîn, Wîranşar û Urfayê ve cûn.. Mezinê wan zaziyan navê wî Abdulqadir bû.."

Gelo! Ew bav û diya Yılmaz Goney bûn? Û ew zarokê bi wan re Yılmaz Goney bixwe bû? Wek ku diyare, navê bavê Yılmaz Goney (Hemîd) e û navî diya wî (Gulê) ye.

Ji bo pêtir pêzanînan; dema ku serhildana Seyid Riza di sala 1937an de li Dersimê destpê kir û di encam de kemalîstan Seyid Riza û gelek ji şervanan azadiyê bidarvekirin, di encam de jî, ferman li ser serê kurdên Zaza rabû.. Hingî gelek ji wan, bi gunehê beşdariya şoreşê ji cih û warên xwe koçber

bûn.. ji neçarî xwe li herêmên Kurdistanê yên aram girtin.. Hingî kurdên Sûriyê ji encama desthilatdaiya Fransîzan di nivaramiyê re derbas dibûn.. Û ew sînorê derbasbûna Rojavayê Kurdistanê ku roja îro di navbera Serxet û Binxetê de zor cetin û diware, nebû.. Hingê mirov bi hêsanî dikaribû ji Serxetê derbasî Binxetê bibe.. Gundê me Doda jî li ser sînor bû, di navbera Qamişlo û Amûdê de bû û dor 30 Km li Rojavayê Mêrdînê diket. Qaçaxî û çûn û hatina Serxet û Binxetê, tere derbas dibû.. Wê çaxê gelek ji penaberên Zaza, derbasî gundê me bibûn û lê diman.. Di nav wan zaziyan ku binxet bûn û li gundê me man Hemîd û kebanîya xwe Gulo û kurê xwe bûn. Ez dûr nabînim ku ew Hemîd û Gulo bav û diya Yılmaz Goney bin û ew zarokê bi wan re yılmaz Goney bi xwe be.

Yılmaz Goney: Di 1ê Nîsana 1937an de li gundê (Yenîce), herêma Adenê hatiye dinyayê. Navê bavê wî Hemîd û diya wî Gulê bû, ji xelkên Zaza bû. Di malek feqîr û perîşan de mezin bibû. Di biçûkaniya xwe de gelek kar û barên têvel kiribûn; ji avdana bexçeyan ta bi sewterîbûna kolanên bajarên.. Pêre jî hez xwendin û nivîsandinê kiribû.. Piştî ku lîse qedandîye bi çend hevalên xwe re du kovar (Dorok û Boran), bi zimanê tirkî weşandine.

Konê Reş Qamişlo, 1.11.2022

Hêzên Esad, êrîşî Îdlib û Helebê kir!

PeyamaKurd- Li gorî agahiyên ku ji aliyê çavkaniyên berevaniya sivîl yên Suriyeyê ve

hatine parvekirin, hêzên rejîma Esad, êrîş birine ser rêyê stratejîk a Îdlibê û bejahiya Helebê.

Li gorî agahiyên hatine dayîn, ji aliyê hêzên rejîmê ve êrîşî rêya bejahî ya M4 a ku Heleb û Lazkiyeyê girêdide kiriye û li aliyê din jî êrîşî wargehên sivîlan ên li bejahiya rojava ya Helebê kiriye.

Hat diyarkirin ku êrîş bi çekên giran tîn kirin û di êrîşa ku di nav rojê de li dijî Îdlibê hatiye kirin de gundên Şînan, Ruveyha, Kensafrî, Mintf, Beynîn, Keferlete, San, Sermîn û Marataliyeyê hatine hedefgirtin û bi çekên giran ên bejahiyê jî li gundên Keferamme û Bîlente yên Helebê dane. **peyamakurd.com**

Serok Barzanî wek Serokê PDKê hat hilbijartin

Serok Mesûd Barzanî di Kongreya 14emîn a PDKê de wek Serokê Partiya Demokrat a Kurdistanê hat hilbijartin.

Herwiha Nêçîrvan Barzanî wek cîgirê yekem û Mesrûr Barzanî jî wek cîgirê duyem ê serokê PDKê hatine hilbijartin. **KDP.info**

Yunanîstanê hişyar kir: Rewş, ber bi şer ve diçe!

Ji aliyê rayedarekî leşkerî yê Yunanîstanê ve rewşa navbera Tirkîye û Yunanîstanê hat nirxandin. Di nirxandina hat kirin de hişyarî li qada navneteweyî û partiyên Yunanîstanê hat kirin ku rewş ber bi şer ve diçe.

Wezîrê Berê yê Berevaniya Yunanîstanê Evangelos Apostolakis ê ku niha jî Serokê Rûmetê yê Sererkaniya Giştî yê Yunanîstanê ye, li ser acizî û aloziya navbera Atîna û Enqereyê axivî.

Evangelos Apostolakis, di axaftina xwe de bal kişand ser hilbijartinên 2023yan ku dê Yunanîstan û Tirkîye biçinê, got ku

"Ji ber rewşa navbera herdu welatan, divê her kes xwe ji bo senaryoya herî nebaş amade bike. Lewra rewş, ber bi şer ve diçe. Xelkê Yunanîstanê, ji dîrokê ve li hember zehmetiyan rû bi rû maye û bersiva xwe jî daye. Divê her kes; opozîsyon jî û dostên me jî di wê ferqê de bin ku metirsiya ser heye."

Her wiha hat diyarkirin ku Apostolakis di dawîya axaftina xwe de bang li rayedarên Enqereyê jî kiriye û gotiye ku "Neyeta ku hikûmet, partî yan jî kesekî/ê li Atînayê tuneye ku dest ji mafên xwe yên ku bi zagonên navneteweyî hatine bidestxistin, berde. Divê ev jî wisa bê zanîn." **PeyamaKurd**

HDPê bersiv da pêşniyara Orhan Mîroglu ya bo serdana AKPê

PeyamaKurd – Şandeke AK Partiyê ya bi seroktiya Wezîrê Dadê yê Tirkîyê Bekîr Bozdog, di çarçoveya piştgirî wergirtina bo projeyasaya guhertina destûrê ya laçikê de,

roja 2yê Mijdarê piştî çend salan cara ewil serdana Navenda Giştî ya HDPê kiribû.

Endamê Desteya Navendî yê AKPê û parlamentarê berê Orhan Mîroglu, li ser vê serdanê di bernamayeke televîzyonê de pêşniyar li HDPê kiribû û gotibû, "Derfetek bi vê serdanê hatiye ber HDPê û bila vê carê wê derfetê ji dest nede."

Li ser nirxandinên Mîroglu, Wekîla Koma HDPê di parlamentoyê de Meral Daniş Beştas bersiv da û got, "Niha ti derfetek derneketiye, tenê serdanek heye." Herwiha Beştas daye xuyakirin ku nabe mafên bingehîn ên mirovan bibin mijara referandûmê û diyar kiriye, niha li ser piştevanîkirin û nekirina projeyasaya laçikê partiya wan biryarek nedaye û nîqaşên wan berdewam dikin. **peyamakurd.com**

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çiyə# Ev **Cûcike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

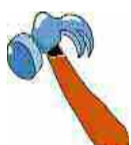
çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynik

Ev çiyə? Ev **çaynikə**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

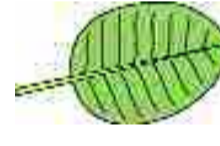
Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолет.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

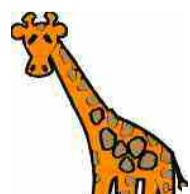
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

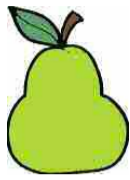

guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

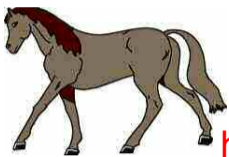
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

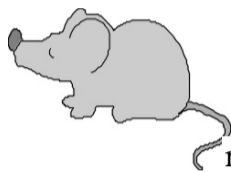
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

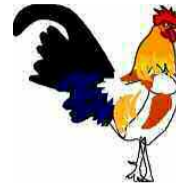
Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

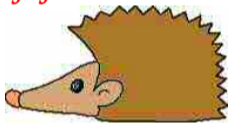

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

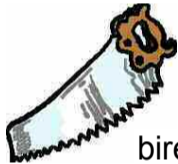
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

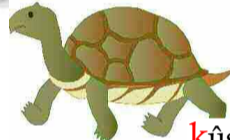
Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

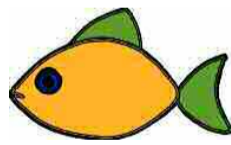
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

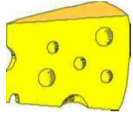

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

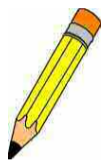
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeye.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

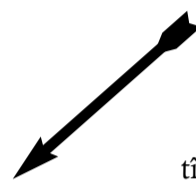
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

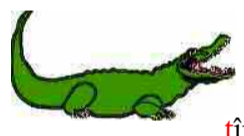
tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

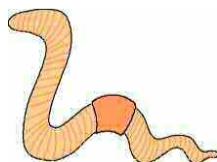
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupîşk

Ev çiyey? Ev dupîške.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyey? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

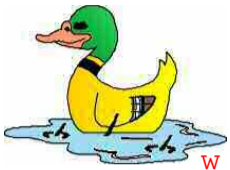

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

w erdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzêdir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

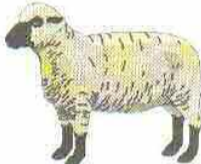
kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

1

yek

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Под Эрбилем обезврежено минное поле

Курдское Агентство по разминированию очистило одно из самых опасных минных полей в районе Сидакан администрации Соран провинции Эрбиль Иракского Курдистана.

на. Работы велись при координации и поддержке организации "Enhancing Human Security" (ИТФ).

Приграничные районы Курдистана загрязнены минами и другими взрывоопасными остатками ирано-иракской войны 80-х годов. Кроме того, в некоторых районах Курдистана остаются неразорвавшиеся мины, оставленные террористами "Исламского государства" (ИГ).

В апреле Агентство по разминированию объявило, что 13 500 граждан были убиты или ранены в Курдистане минами и неразорвавшимися снарядами. 314 миллионов квадратных метров земли Курдистана все еще нуждаются в разминировании.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

МИД ФРГ назвал конструктивным ход переговоров в ЕС о новых санкциях против Ирана

Переговоры о новых санкциях против Ирана в ЕС проходят конструктивно, сроки и детали пока невозможно озвучить. Об этом заявила в понедельник на брифинге представительница МИД ФРГ Андреа Зассе.

"Я могу подтвердить, что в ЕС идут переговоры о таком [новом] санкционном пакете. Они проходят конструктивно", - сказала она. "О деталях и графике я не могу сегодня сообщить", - добавила Зассе.

Ранее ЕС ввел санкции против 11 физических и 4 юридических лиц Ирана, включая полицию нравов. В ЕС объяснили этот шаг нарушением прав человека в стране. Ужесточение санкций против Ирана также было одной из тем прошедшей 3-4 ноября встречи глав МИД стран Группы семи (G7) в Мюнстере на западе ФРГ. Министр иностранных дел Германии Анналена Бербок согласилась в этом вопросе со своими европейскими и трансатлантическими коллегами.

Волнения в Иране произошли после похорон 22-летней Махсы Амини. Согласно официальной версии, эта курдская девушка была задержана полицией из-за неправильного ношения головного платка. При допросе у нее случился сердечный приступ, от которого она умерла. В социальных сетях, однако, была распространена информация о том, что Амини избили полицейские. Протестующие нападали на стражей порядка и членов народного ополчения "Басидж", оскверняли Коран, поджигали мечети и здания государственных учреждений, атаковали женщин в хиджабах, поджигали автомобили скорой помощи и АЗС. В различных городах Ирана происходили аресты участников беспорядков.

kurdistan.ru

Иранские полицейские застрелили 18-летнего курда

В ходе продолжающихся антиправительственных протестов в иранском городе Санандаж силами безопасности был застрелен

молодой курд. Инцидент произошел 2 ноября, когда иранские силы безопасности открыли огонь по протестующим с целью их разгона. В результате был убит 18-летний Муамин Занд Карими. Иран продолжает использовать боевые патроны против демонстрантов, пытаясь остановить протесты, 50 дней идущие по всей стране, особенно в курдских городах. Демонстрации начались после гибели молодой курдянки Махсы Амини, арестованной полицией нравов за "неправильное" ношение хиджаба. Она умерла в полиции, по словам ее родных, от избиений.

В результате разгона демонстраций уже убиты и ранены сотни человек. США и Албания совместно организовали заседание Совета Безопасности ООН, целью которого было привлечь внимание к продолжающимся подавлениям демонстраций в Иране и подчеркнуть "незаконное" применение силы против мирных демонстрантов в стране.

kurdistan.ru

Министры иностранных дел "Большой семёрки" выступили против Ирана

Министры иностранных дел стран G7 осудили "жестокое подавление иранским режимом" волны протестов, охвативших страну. Об этом сообщает новостной портал Arab News 5 ноября. "Мы осуждаем жестокое и неоправданное применение силы против мирных демонстрантов", — заявили министры после переговоров в Германии.

"Мы выступаем за право всех иранцев на доступ к информации, и мы сожалеем об уничтожении иранским правительством гражданского протеста и независимой журналистики, преследовании правозащитников, в том числе путем закрытия интернета и социальных сетей", — заявили они.

"Большая семерка" также раскритиковала "дестабилизирующую деятельность Тегерана на Ближнем Востоке и вокруг", указав на поставки оружия, в том числе беспилотников, "государственным и негосударственным субъектам". Министры заявили: "Такое распространение дестабилизирует регион и обостряет и без того высокую напряженность".

Общенациональные демонстрации вспыхнули по всему Ирану после того, как 16 сентября в "полиции нравов" погибла 22-летняя Махса Амини, курдская девушка, которую задержали за то, что она носила хиджаб "недостаточно скромно". Протестующие, многие из которых являются женщинами, демонстративно снимают платки и призывают к смещению с поста верховного лидера Исламской Республики аятоллы Али Хаменеи.

Протесты продолжились в городах Захедан, Хаш и Сараван в Систан-Белуджистане, бедной провинции недалеко от границы с Пакистаном и Афганистаном, которая является одним из очагов беспорядков. Несколько человек получили ранения в ходе столкновений, когда протестующие напали на здание правительства в Хаше и подожгли несколько автомобилей, в ответ на что силы безопасности открыли огонь.

kurdistan.ru

Le Figaro: ради вступления в НАТО Швеция меняет отношение к курдам

Стокгольм долгое время поддерживал курдов, но этот вопрос стал краеугольным камнем в решении Турции дать или не дать добро на вступление Швеции в НАТО. Так что новое правительство страны решило сменить тон и дистанцироваться от курдского ополчения, пишет Le Figaro.

Министр иностранных дел Швеции заявил, что его страна должна

"держаться дистанцию" от курдского ополчения, пишет Le Figaro. Через несколько дней премьер-министр Швеции собирается посетить Турцию в надежде, что Анкара даст добро на вступление его страны в НАТО. "Мы считаем, что есть сомнения и проблемы в отношении тех, кто вредит нашим отношениям с Турцией", — заявил министр.

Автор статьи напоминает, что Швеция и Финляндия стремятся вступить в НАТО, но президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган блокирует их инициативу, обвиняя эти страны в том, что они защищают курдскую оппозицию, которую Турция считает террористами. Чтобы разрешить эту ситуацию, страны в июне на саммите НАТО подписали меморандум, который в том числе касался выдвигаемых Анкарой требований об экстрадиции. И если раньше Швеция высказывала поддержку курдскому ополчению, то новое правительство сменило тон. В частности, нынешний министр иностранных дел Швеции заявил, что между курдским ополчением и Рабочей партией Курдистана, которую в ЕС считают террористической организацией, слишком тесная связь. На данный момент 28 из 30 стран НАТО одобрили принятие в альянс Швеции и Финляндии. Слово остаётся за Турцией и Венгрией, напоминает Le Figaro.

kurdistan.ru

ИГ продолжает атаки в Ираке

СМИ опубликовали отчет о количестве террористических нападений, совершенных "Исламским государством" (ИГ) в Ираке в октябре 2022 года. Всего в прошлом месяце члены ИГ осуществили 13 террористических акта в иракских провинциях, в том числе:

Багдад: 4 террористических акта (2 вооруженных нападения, 2 взрыва СВУ (самодельных взрывных устройств)). Жертвы: 12 человек (1 убит, 11 раненых).

Провинция Дияла: 3 террористических акта (1 подрыв СВУ, 2 минометных обстрела). Жертвы: 3 человека (2 убитых, 1 ранен).

Провинция Киркук: 3 террори-

стических акта (1 вооруженное нападение, 2 взрыва СВУ). Жертвы: 3 человека (1 убит, 2 раненых).

Провинция Салахаддин: 1 террористический акт - вооруженное нападение. Жертв нет.

Провинция Ниневия: 1 террористический акт - стрельба. Жертв нет.

Провинция Анбар: 1 террористический акт (взрыв СВУ). Жертвы: 3 человека (3 раненых).

kurdistan.ru

Столтенберг объявил об исполнении Финляндией и Швецией требований Турции по вступлению в НАТО

Генеральный секретарь НАТО Йенс Столтенберг заявил, что Финляндия и Швеция выполнили требования Турции для вступления в НАТО. Пришло время, по словам господина Столтенберга, сказать двум скандинавским странам: "Добро пожаловать!". Турция с этим не согласна.

"Финляндия и Швеция выполнили требования Турции для вступления в НАТО, поэтому пришло время не просто пригласить их, они давно приглашены, но сделать их членами альянса. Я буду обсуждать этот вопрос с президентом (Турции.— Ъ) Эрдоганом завтра. Это особенно важно в нынешних условиях, чтобы послать верный сигнал России, чтобы не допустить никаких ошибок в расчетах", — сказал господин Столтенберг (цитата по ТАСС).

Министр иностранных дел Турции Мевлют Чавушоглу сказал, что Финляндия и Швеция выполнили не все требования Анкары.

Ранее сегодня, 3 ноября, Bloomberg сообщало, что Анкара, скорее всего, не подпишет заявку Швеции на вступление в НАТО до конца 2022 года.

В конце мая Финляндия и Швеция подали заявки на вступление в НАТО. Для вхождения в альянс нужно согласие всех членов блока. Турция выступила против, заявив, что страны-кандидаты давали убежище Рабочей партии Курдистана, которую Анкара считает террористической организацией. Турция выдвинула Финляндии и Швеции требование публично осудить организацию. 28 июня Анкара, Хельсинки и Стокгольм подписали меморандум о перспективах вступления Финляндия и Швеция в альянс. 13 октября глава Минобороны Турции Хулуси Акар напомнил, что Анкара ждет от Финляндии выполнения обязательств по меморандуму. 20 октября премьер Финляндии Санна Марин заявила, что не видит препятствий для вхождения в НАТО. kurdistan.ru

Две езидских девочки обнаружены в лагере "Аль-Холь"

Еще двое езидских детей, похищенных террористической группировкой "Исламское государство" (ИГ) в иракском Синджаре в 2014 году, были обнаружены в печально известном лагере "Аль-Холь" на северо-востоке Сирии.

Десятилетняя Алия Халаф Хидир и ее тринадцатилетняя сестра Низал Халаф Хидир были среди членов семей ИГ, содержащихся в лагере "Аль-Холь". Об этом сообщил глава отдела по делам езидов при Региональном правительстве Курдистана (КРГ) Хайри Бузани. Дети будут возвращены в Синджар и воссоединятся со своей семьей. Чиновник подчеркнул, что процесс поиска и спасения езидов будет продолжен до тех пор, пока все похищенные люди не будут возвращены домой. К этому дню из 6 417 езидских женщин, детей и мужчин, похищенных ИГ в Синджаре в 2014 году, удалось спасти более 3 562 человек. В августе 2014 года террористы ИГ атаковали населенный езидами район Синджар в провинции Ниневия, убив сотни и похитив более шести тысяч мирных жителей. Тысячи езидов были вынуждены бежать. kurdistan.ru

Масуд Барзани: Соперничающие партии не смогли расколоть ДПК

Соперничающие политические партии Иракского Курдистана пытались расколоть "Демократическую партию Курдистана" (ДПК), но не смогли этого сделать, заявил в воскресенье, 6 ноября, курдский лидер Масуд Барзани, президент ДПК. Барзани сделал это заявление во время речи, которую он произнес в последний день 14-го съезда ДПК, проходившего в городе Дохук. Президент не упомянул напрямую названия этих партий. "Несмотря на то, что некоторые политические партии пытались подорвать нашу партию и расколоть ее, им это не удалось", — отметил Барзани, объясняя растущие разногласия между ДПК и "Патриотическим союзом Курдистана" (ПСК).

Барзани также назвал ошибкой то, что в центральный комитет ДПК не входят езиды, заявив: "Этот вопрос должен быть решен,

даже если он не соответствует внутренним процедурам нашей партии".

"Позвольте мне решить этот вопрос, потому что для нашей партии большая честь иметь езидов среди членов нашего центрального комитета", — сказал он. ДПК нача-

ла свой 14-й съезд в четверг, 3 ноября. Съезд продолжался три дня. На нем партия переизбрала Барзани своим президентом и назначила президента Курдистана Нечирвана Барзани и премьер-министра Масура Барзани своими вице-президентами. kurdistan.ru

Теракт в иранской святыне Шах-Черах организовали граждане Азербайджана — разведка ИРИ

Министерство разведки Ирана сообщило об аресте 26 террористов, причастных к теракту в Шах-Черахе. Как сообщает агентство ИРНА 7 ноября, все задержанные, причастные к теракту в мавзолее Шах-Черах, не являются иранцами.

"Серия расследований и операций привела к установлению и аресту всех агентов, которые руководили и поддерживали этот террористический акт. Кроме того, был арестован ряд других агентов, въехавших в страну для аналогичных операций. Таким образом, на данный момент задержано 26 тер-

рористов-такфиристов", — отмечается в заявлении.

Как говорится в заявлении, задержанные имеют гражданство Азербайджанской Республики, Таджикистана и Афганистана.

Главным координатором операции внутри страны был гражданин Азербайджанской Республики, вылетевший из Международного аэропорта Гейдар Алиев в Баку и въехавший в страну с воздушной границы аэропорта имени Имама Хомейни.

В этом заявлении говорится, что вспомогательным агентом опера-

ции в Ширазе является афганец по имени Мохаммед Рамез Рашиди, по прозвищу Абу Басир, а стрелявшего в святом мавзолее зовут Собхан Комруни, по прозвищу Абу Аиша, который был гражданином Таджикистана.

Указанные террористы были задержаны в провинциях Фарс, Тегеран, Альборз, Керман, Кум и Хорасан-Резави. Некоторые из них также арестованы во время побега на восточных границах страны.

В заявления иранской разведки подчеркивается, что всесторонние разведывательные и технические исследования будут продолжаться круглосуточно до тех пор, пока не будет выявлен и наказан последний террорист, причастный к трагедии в Шах-Черахе, независимо от того, находится ли он внутри или вне страны.

Как сообщало EADaily, по меньшей мере 13 человек погибли и еще несколько получили ранения в результате террористической атаки на святыню Шах-Черах в южном иранском городе Шираз вечером 26 октября. Трое вооруженных боевиков напали на мечеть, открыв огонь по паломникам. kurdistan.ru

Делегация КРГ обсудит ситуацию с вынужденными переселенцами в Багдаде

Делегация Регионального правительства Курдистана (КРГ) посетит Багдад, чтобы обсудить с иракскими правительственными чиновниками положение ВПЛ и беженцев, проживающих в лагерях Курдистана.

Контракты по помощи беженцам со стороны многих международных организаций, в том числе действующих как представители Организации Объединенных Наций, подошли к концу, и беженцы и ВПЛ все чаще сталкиваются с отсутствием помощи и услуг.

Для обсуждения этих проблем Багдад посетит делегация Курдистана, на территории которого в провинции Дохук по-прежнему проживают множество беженцев и вынужденных переселенцев.

По словам главы департамента

миграции и кризисного управления провинции Дохук Пира Даяна Джафара, его ведомством был подготовлен отчет о положении ВПЛ и беженцев в лагерях Курдистана. Доклад будет представлен министерству внутренних дел Ирака и министерству по делам переме-

щенных лиц и миграции. Ирак должен принять необходимые меры для помощи и поддержки проживающих в лагерях, а также обеспечить безопасность и стабильность в районах, от куда бежали люди еще во время войны против "Исламского государства". kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 41 (505) 02-08 Ноября 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани переизбран президентом ДПК в ходе голосования на съезде партии

3 ноября "Демократическая партия Курдистана" (ДПК) переизбрала курдского лидера Масуда Барзани своим президентом. Это решение было поддержано всеми участниками 14-го съезда партии в ходе анонимного голосования.

В четверг утром в Дохуке начал работу 14-й съезд ДПК, в ходе которого президент Курдистана Нечирван Барзани и премьер-министр Масрур Барзани также были назначены вице-президентами. Съезд продлится три дня.

Ранее в августе ДПК отобрала 600 членов для участия в 14-м съезде партии. Кроме того, без права голоса в нем участвуют члены политбюро и руководства ДПК. 25% участников съезда составляют женщины.

Предыдущий, 13-й съезд, ДПК провела в 2010 году. Хотя, согласно внутренним правилам партии, съезд должен проводиться каждые четыре года, следующий съезд не удалось провести вовремя из-за войны против "Исламского государства" (ИГ), а после - парламентских выборов в Ираке. "Демократическая партия Курдистана" была основана 16 августа 1946 года покойным генералом Мустафой Барзани, отцом Масуда Барзани. kurdistan.ru

СМИ: США и Ирак достигли секретных договоренностей

Переговоры посла США в Ираке Алины Романовски с премьер-министром этой страны Мухаммедом ас-Судани завершились заключением нескольких секретных договоренностей, пишет саудовская газета Okaz со ссылкой на источники.

Сообщается, что во время встречи посол попросила премьера Ирака принять меры для прекращения ракетные обстрелы американских военных баз на территории республики. Также Романовски потребовала, чтобы была обеспечена безопасность посольства США, которое находится в "зеленой зоне" Багдада.

Она пообещала гарантировать улучшение дипотношений между Багдадом и Вашингтоном в том случае, если премьер отменит закон о криминализа-

ции отношений с Израилем. По данным издания, против этого шага активно выступает лидер иракских шиитов Муктада ас-Садр, он угрожает снова вывести своих сторонников на улицы Ирака с протестами. Официальных комментариев со стороны правительства Ирака по

поводу информации, опубликованной саудовской газетой, пока не поступало. Напомним, 26 мая Совет представителей (парламент) Ирака единогласно принял закон, запрещающий нормализацию отношений с Израилем. Закон был ратифицирован 28 июня. kurdistan.ru

Делегация КРГ посетит Багдад для обсуждения закона о бюджете 2023 года

Делегация Регионального правительства Курдистана (КРГ) должна посетить Багдад для переговоров по закону о бюджете на 2023 год, а также других тем, связанных с этим вопросом. Делегация прибудет с визитом во вторник, 8 ноября. Как сообщает телеканал "Kurdistan24", обсуждения будут сосредоточены на завершении

работы над законом о бюджете, а также на вопросах, связанных с нефтью и газом. Ранее на этой неделе премьер-министр Ирака Мухаммед Ши аль-Судани заявил, что не пожалеет усилий для подготовки закона о бюджете до того, как парламент уйдет на каникулы. В прошлый понедельник пресс-секретарь министерства финансов Абдул

Хасан Джамаль сообщил государственными СМИ, что идет подготовка закона о бюджете и что он будет представлен в парламент "в ближайшее время".

Курдский депутат Джамал Кочар сообщил, что закон о бюджете будет представлен в законодательный орган в середине этого месяца и утвержден до конца года. kurdistan.ru

Бабаев Мамед Сулейманович

Президент Всесоюзной Ассоциации курдов "Якбун" (Единство).

Бабаев Мамед Сулейманович (Mehmedê Siloyê Bava) родился 20 октября 1920 года в семье курдских крестьян, его семья пережила изгнание в Турцию, а затем возвращение в Закавказье.

В 1937 году жителей 12 курдских сёл, находившихся в Шарурском районе, по приказу И.В. Сталина депортировали в вагоны в Казахстан, где пришлось начинать жизнь с нуля. С 1938 по 1941 год преподавал в школе посёлка Винсовхоз Алматинской области.

В 1941 году семейство Бабаевых переезжает в Армению, где М.С. Бабаева приглашают на учёбу в Тбилисскую разведшколу при Закавказском военном округе. Бабаев М.С. закончил Ереванской сельскохозяйственный институт, и в 1949 году начал деятельность на посту председателя колхоза. В это время у него появилась возможность увидеться с приехавшим в Ереван Мели Мустафа Барзани.

В то время шла активная подготовка к созданию курдской Мехабадской Республики на территории Восточного (иранского) Курдистана, и этому содействовала разведка бывшего СССР. На третьем месяце обучения двадцати трехлетнего М.Бабаева отправили в новосозданную Махабадскую республику (Восточный Курдистан). Вернувшись в Тбилиси, он был переводчиком между представителями Махабадской республики и уполномоченными КГБ.

В 1948 году он оканчивает Армянский сельскохозяйственный институт, и с 1949 по 1969 г. возглавляет совхоз в селе Неджерлу Зангибасарского (ныне Масисского) района Армянской ССР. Являясь членом бюро Райкома партии Масисского района, одновременно в 1965 г. защищает диссертацию и получает учёную степень кандидата наук.

С 1969 г. М.С. Бабаев переезжает на постоянное место жительства в Азербайджан, где с 1974 года работает директором совхоза им. Горького Хачмазского района, а с 1978-го года – управляющим республиканским трестом совхозов-плодопитомников. За годы активной и плодотворной работы Мамед Сулейманович был награжден несколькими орденами и медалями.

В 1990 году соплеменники избрали Мамеда Сулеймановича Бабаева первым Президентом всесоюзной ассоциации курдов СССР «Якбун».

В 1991 году М.С. Бабаев получил разрешение из Москвы на издание в республиках СССР одной газеты и одного журнала. И было решено выпускать именно в Казахстане газету «Курдистан» и журнал «Курды СССР».

Журнал «Курды СССР» в 1992 году был перерегистрирован Министерством Юстиции Республики Казахстан как журнал «Курды».

19 сентября 1991 года в Алма-Ате вышел первый номер газеты «Курдистан», что стало большой радостью для курдов Казахстана. Газета «Курдистан» некоторое время издавалась как «Курде Зана». В 2004 году была перерегистрирована Министерством информации РК под новым названием – «Жийана курд» («Жизнь курдов»).

29 декабря 2011 году Бабаев М.С умер в Баку.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Теифур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500